

UDVALGENES HANDLEPLANER FOR

INTEGRA  
TIONENS  
POLITIK  
KEN  
**2011-14**



**BILAG**

Udgivet af

**Københavns Kommune**

**Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen**

Bernstorffsgade 17

1592 København V

Telefon 3317 3317

[bifbif.kk.dk](mailto:bifbif.kk.dk)

[www.kk.dk](http://www.kk.dk)

Design: 1508 A/S

Redaktion:

---

#### **04 SUNDHEDS- OG OMSORGSUDVALGETS HANDLEPLAN FOR INTEGRATIONSPOLITIKKEN**

- 05 Udfordringer på sundheds- og omsorgsområdet
- 05 Målsætninger og indikatorer for integrationsindsatsen 2011-2014
- 06 Aktiviteter på sundheds- og omsorgsområdet
- 07 Budget og finansieringskilder
- 07 Lige muligheder og repræsentation af etniske minoriteter
- 07 Udfordringer i forhold til det fremtidige arbejde

#### **08 KULTUR- OG FRITIDSUDVALGETS HANDLEPLAN FOR INTEGRATIONSPOLITIKKEN**

- 09 Udfordringer på kultur- og fritidsområdet
- 09 Målsætninger og indikatorer for integrationsindsatsen 2011-2014
- 10 Lige muligheder og repræsentation af etniske minoriteter

#### **12 SOCIALUDVALGETS HANDLEPLAN FOR INTEGRATIONSINDSATSEN**

- 13 Overordnet målsætning og indikatorer
- 13 Udsatte børn og unge
- 14 Hjemløshed
- 16 Misbrug
- 17 Kvinder med etnisk minoritetsbaggrund
- 18 Psykiatri
- 19 Bolig
- 20 Øvrige indsatser
- 20 Ligebehandling og effektiv sagsbehandling
- 21 Løbende monitorering – indhentning af data
- 21 Handicap
- 22 Økonomi

#### **24 TEKNIK- OG MILJØUDVALGETS HANDLEPLAN FOR INTEGRATIONSPOLITIKKEN**

- 25 Borger- og medarbejderrettede integrationsindsatser
- 25 Områdebaserede indsatser
- 27 Udlejning
- 28 Bemandede legepladser
- 28 Miljøsagsbehandling i forhold til etnisk ejede virksomheder
- 29 Ansatte i Teknik- og Miljøforvaltningen

#### **31 ØKONOMIUDVALGETS HANDLEPLAN TIL INTEGRATIONSPOLITIKKEN**

- 31 Udfordringer
- 32 Målsætninger
- 32 Fremme virksomheder med etnisk minoritetsejere
- 32 Fremme social iværksætter
- 33 Tiltrække og fastholde expats/udenlandske studerende samt virksomheder
- 33 Blanding af boligejere blandt etniske minoriteter
- 33 Flere beboere i beskæftigelse i udsatte boligområder
- 34 Kommunale arbejdspladser i de udsatte boligområder
- 34 Kommunens medarbejdersammensætning afspejler kommunes arbejdsstyrken
- 34 Fremme elev- og praktikpladser i kommunen
- 34 Forebygge og bekæmpe ungdomskriminalitet

#### **36 BESKÆFTIGELSE- OG INTEGRATIONSUDVALGETS HANDLEPLAN FOR INTEGRATIONSPOLITIKKEN**

- 37 Udfordringer
- 37 Overordnede målsætninger
- 37 Bekæmpe diskrimination og styrke ligebehandling
- 37 Styrke oplevelsen af inklusion
- 38 Styrket målrettet danskuddannelse
- 38 Styrket indsats ift. udsatte boligområder og beskæftigelse
- 38 Øget brug af virksomhedsindsats

SUNDHEDS- OG  
OMSORGS  
UDVALGETS  
HANDLEPLAN FOR  
INTEGRATIONS  
POLITIKKEN

### Forvaltningens strategi i forhold til etniske minoriteter

Københavns Kommunes Integrationspolitik blev vedtaget i Borgerrepræsentationen i juni 2006 med en vision om at sikre et mangfoldigt København med vægt på ytringsfrihed, demokrati og lige muligheder for alle borgere. Borgerrepræsentationen vedtog den 27. august 2009 at revidere integrationspolitikken.

På sundheds- og omsorgsområdet er målet i den nuværende integrationspolitik, at forskellene i etniske danskere og etniske minoriteters<sup>1</sup> sundhedstilstand skal udlignes. Størstedelen af københavnere med etnisk minoritetsbaggrund er socialt og økonomisk dårligt stillet. Det er Sundheds- og Omsorgsforvaltningens indstilling, at udfordringerne i forhold til uligheden i sundhedstilstanden mellem etniske minoriteter og etniske danskere, et stykke hen ad vejen, skal behandles med udgangspunkt i social ulighed i sundhed.

Forvaltningen ønsker, at hovedfokus i indsatserne rettes mod socialt og økonomisk dårligt stillede københavnere. Der vil dog være tilfælde, hvor etnicitet og kultur er af væsentlig betydning. Her vil det være relevant at iværksætte målrettede indsatser over for specifikke etniske minoritetsgrupper, afhængigt af den sundhedsmæssige problemstilling.

Sundheds- og Omsorgsudvalget vedtog i juni 2008 (SOU 12.06.2008) en strategi for arbejdet med etniske minoriteters sundhed, gældende frem til 2011, hvor en ny sundhedspolitik træder i kraft. Strategien skal ses i lyset af forvaltningens overordnede indsats målrettet social ulighed i sundhed. Det er forvaltningens indstilling, at udvalgets indsats målrettet etniske minoriteters sundhed også i perioden 2010-2014 baseres på denne strategi. Målet for strategien er, at der på lang sigt ikke vil være behov for at etablere særligt målrettede indsatser overfor bestemte etniske borgergrupper.

Sundheds- og Omsorgsudvalgets strategi målrettet etniske minoriteter hviler på tre strategiske søjler:

1. Viden og information
2. Målrettede indsatser
3. Mainstreaming

*Ad. 1) Viden og information:* Der er her tale om to dimensioner: Viden om målgruppen og information til målgruppen. Vidensniveauet om målgruppen er stadig utilstrækkeligt. Derfor er der fortsat behov for at indsamle viden om målgruppen og monitorere eksisterende indsatser. Desuden er der fortsat behov for målrettet informationsvirksomhed med formidling af viden til etniske minoriteter om sundhed, sundhedsfremmetilbud og tilbud i ældreplejen.

*Ad 2) Målrettede indsatser:* Der er i strategiperioden fortsat behov for indsatser, designet specifikt til visse etniske minoritetsgrupper. Folkesundhed København har bl.a. gjort sig positive erfaringer med et korps af sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund, der afholder sprogligt og kulturelt tilpassede møder om sundhedsemner for målgruppen. Udover denne type gruppebaserede tilbud kan den målrettede indsats styrkes med indsatser, der fokuserer på rammer og strukturer.

*Ad 3) Mainstreaming:* For gradvist at reducere behovet for særlige målrettede indsatser og tilbud både i sundheds- og omsorgsopgaven i forhold til etniske minoriteter handler det tredje element i strategien om at tilpasse de generelle tilbud i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, således at alle borgere uanset etnicitet kan benytte dem.

### Udfordringer på sundheds- og omsorgsområdet

Generelt set har københavnere med etnisk minoritetsbaggrund en dårligere sundhedstilstand end københavnere med etnisk dansk baggrund. Det skyldes i særlig grad social ulighed i sundhed, men også kultur og etnicitet har i visse tilfælde betydning. På ældreområdet peger befolkningsprognoserne i retning af markante stigninger i andelen af ældre med etnisk minoritetsbaggrund. To konkrete udfordringer som skal adresseres med henblik på at øge den sundhedsmæssige og sociale integration:

- 1) Overrepræsentation af borgere med etnisk minoritetsbaggrund, som diagnosticeres med kroniske sygdomme, herunder type 2 diabetes
- 2) Manglende kendskab til og anvendelse af Sundheds- og Omsorgsudvalgets tilbud og ydelser med særlig fokus på ældre for eksempel omkring hjemmehjælp og plejeboliger.

### Målsætninger og indikatorer for integrationsindsatsen 2011-2014

Der eksisterer forskellige målsætninger, der bidrager til integrationspolitikens mål.

- A) Strategiske mål i sundhedspolitikken (gældende til og med 2010):
- Livsstilen blandt etniske minoriteter skal forbedres, når det gælder rygning, kost, fysisk aktivitet, reproduktiv sundhed og tandsundhed.
  - Etniske minoriteters deltagelse i sociale netværks skal fremmes.
  - Sundhedstilstanden blandt etniske minoriteter uden for arbejdsmarkedet skal forbedres bl.a. med henblik på større integration på arbejdsmarkedet.

1: I handleplanerne forstås etniske minoriteter som en samlebetegnelse for flygtninge, indvandrere og efterkommere. Det vil fremgå af de enkelte beskrivelser af udfordringer, mål, statistiske data og indikatorer, når der er tale om en specifik gruppe borgere f.eks. efterkommere med ikke-vestlig baggrund.

## B) Strategiske mål i ældrepolitikken:

- Ældre etniske minoriteters fysiske og psykosociale sundhed skal styrkes, herunder øge nydanske ældres kendskab til kommunens service-tilbud.
- Ældre etniske minoriteter tilknyttet ældreplejen skal leve et ældreliv i så stor kulturel og sproglig genkendelighed som muligt.

Det er Sundheds- og Omsorgsudvalgets opfattelse, at der fremover er behov for at fastholde fokus på social ulighed i sundhed. Derfor er udvalgets overordnede målsætninger, at

- Sundheden blandt københavnere med etnisk minoritetsbaggrund skal styrkes, således at det bidrager til, at den sociale ulighed i sundhed blandt kommunens borgere udlignes.
- Sundheds- og Omsorgsforvaltningen tilbyder forskellige ydelser til borgerne med udgangspunkt i den enkeltes behov. I forhold til borgere med minoritetsbaggrund imødekommes særlige forudsætninger og behov på en måde, der bidrager til integration.

*Overordnede indikatorer i forhold til integrationsbarometret*

1. Andel af indvandrere/efterkommere, der ryger dagligt
2. Andel af indvandrere/efterkommere, der har et positivt selv vurderet helbred
3. Andel af indvandrere/efterkommere, der føler sig uønsket alene
4. Andel af indvandrere/efterkommere, der har kendskab til ældreplejens tilbud.

*Resultater på mellemlang sigt**– Resultatmål*

- Sundheden blandt københavnere med etnisk minoritetsbaggrund skal forbedres markant i forhold til rygning, kost, motion og reproduktiv sundhed.
- Kendskabet til betydningen af kost, bevægelse, rygning og reproduktiv sundhed skal øges blandt københavnere med etnisk minoritetsbaggrund i de etniske grupper, hvor det er relevant.

- Kendskabet til de muligheder, Københavns Kommune tilbyder i relation til ældre og til sundhed, skal øges blandt københavnere med etnisk minoritetsbaggrund i de grupper, hvor det er relevant.
- Hvor det er økonomisk og praktisk muligt, skal der tages hensyn til etniske gruppers særlige forudsætninger og behov.
- Medarbejdere og elever i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen skal føle sig retfærdigt behandlet og opleve lige muligheder uanset etnisk oprindelse.

*Indikatorer*

1. Anvendelse af kommunens sundhedsfremmende tilbud, herunder de etniske sundhedsformidlere.
2. Kendskab til betydningen af kost, bevægelse, rygning og reproduktiv sundhed
3. Kendskab blandt ældre borgere med minoritetsbaggrund til tilbud i ældreplejen, for eksempel hjemmepleje, plejebolig og træning i forebyggelsescentre, herunder retningslinier for hvordan Sundheds- og Omsorgsforvaltningen imødekommer borgernes særlige forudsætninger og behov.
4. Trivsels- og tilfredshedsscore i trivselsundersøgelse/undersøgelse Danmarks Bedste Arbejdsplads.

**Aktiviteter på sundheds- og omsorgsområdet***Generelle aktiviteter*

- Sundheds- og Omsorgsudvalget vil arbejde for, at den generelle forebyggelsesindsats på sundhedsområdet matcher den socioøkonomiske, sproglige og kulturelle mangfoldighed blandt københavnere.
- En stor andel borgere med etnisk minoritetsbaggrund er bosat i socialt udsatte boligområder. Forvaltningen vil derfor, som en del af arbejdet med etniske minoriteters sundhed, arbejde i retning af en områdebaseret og fokuseret tilgang, bl.a. i forhold til opsøgende aktiviteter og vidensopbygning hos målgruppen i relation til Sundheds- og Omsorgsudvalgets tilbud og ydelser på sundhedsområdet.

*Aktiviteter for børn*

- Sundheds- og Omsorgsudvalget har særligt fokus på de sundhedsmæssige udfordringer blandt børn med etnisk minoritetsbaggrund. Udvalgets indsatser vil fokusere på at øge viden og information om sundhed, forebygge overvægt, styrke tandsundhed, øge trivsel og mindske psykosociale problemer. Dette vil blandt andet ske gennem forskellige indsatser baseret på strategien for mainstreaming, herunder Københavns Kommunes Børnevægtcenter og indsatsen på de tekniske skoler, hvor andelen af unge med etnisk minoritetsbaggrund er høj.

*Aktiviteter for voksne*

- Udvalget vil fortsat have målrettede forebyggende tilbud til socialt og økonomisk udsatte københavnere, herunder etniske minoriteter. Med hensyn til sundhedsadfærd er der især behov for en målrettet indsats i forhold til rygning, kost, motion, tandsundhed, kønssygdomme og abortforebyggelse, eksempelvis gennem brug af sundhedsformidler med etnisk minoritetsbaggrund.
- Gennem et toårigt projekt sættes der desuden fokus på socialt udsatte borgeres muligheder for at gennemføre rehabiliteringsforløb på kommunens forebyggelsescentre. Projektet omfatter således også borgere med etnisk minoritetsbaggrund.

*Aktiviteter for ældre*

- Der skal gøres en særlig indsats med henblik på at forbedre ældre etniske minoriteters livskvalitet markant i forhold til i dag. Sundheds- og Omsorgsudvalget vil arbejde for at opfylde udviklingsmålet om, at ældre borgere med etnisk minoritetsbaggrund kan drage nytte af de forskellige tilbud. Eksempelvis anvender ældre borgere med etnisk minoritetsbaggrund kun i begrænset omfang udvalgets primære servicetilbud (tilbud om ældre-/plejebolig, tilbud om hjælp i hjemmet, sygepleje og madservice).

**Aktiviteter på HR-området**

- Sundheds- og Omsorgsudvalget vil arbejde for, at der løbende afvikles kurser i kultur og konfliktløsning og at der gennemføres målrettede indsatser i forhold til fastholdelse og efteruddannelse af mellemledere. Desuden etableres der en række praktikpladser for kvinder med etnisk minoritetsbaggrund, danskkurser, sprog-praktikforløb.

**Budget og finansieringskilder**

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed finansieres hovedsageligt gennem forvaltningens eget budget.

Forvaltningens strategiske målsætning omkring mainstreaming betyder, at etniske, kulturelle og socioøkonomiske forskelle i forvaltningens målgrupper er en integreret del af indsatserne og derfor ikke adskilles budgetmæssigt.

Forbruget på området estimeres dog årligt i forbindelse med kommunens redegørelse for integrationsindsatsen.

Projektet målrettet socialt udsatte borgere i Forebyggelsescenter Nørrebro er finansieret af Sats-pulje midler.

Forvaltningen vil desuden arbejde for at rejse midler til forskellige områdebaserede indsatser, målrettet områder med mange socialt dårligere stillede borgere.

**Lige muligheder og repræsentation af etniske minoriteter**

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen indskrives under Københavns Kommunes retningslinier og politik i forhold til ligebehandling, også hvad angår etniske minoriteter. Det sker i forhold til forvaltningens serviceydelser og tilbud, lige som det sker i forhold til forvaltningens medarbejdere.

**Udfordringer i forhold til det fremtidige arbejde**

Integrationsbarometret har visse metodiske udfordringer. Der tages ikke højde for socioøkonomiske forhold i analyse og design. Antallet af borgere, der indgår i undersøgelsen er for lille til at give resultaterne styrke. Desuden er den årlige opdatering af barometret for hyppig i forhold til at kunne påvise egentlig ændringer på sundhedsområdet.

Sundheds- og Omsorgsudvalget opfordrer til, at den nye integrationspolitik sætter større fokus på social ulighed i sundhed. I arbejdet med sundhed, pleje og omsorg for etniske minoriteter bør der desuden sondres mellem forskellige etniske grupper og den store variation i sundhedsadfærd, der reelt er mellem grupperne.

# KULTUR- OG FRITIDSUDVALGETS HANDLEPLAN FOR INTEGRATIONS POLITIKKEN



### Det kultur- og fritidspolitiske grundsyn

Integrationsindsatsen på kultur- og fritidsområdet skal ses i lyset af det kultur- og fritidspolitiske grundsyn: at *kultur og fritid har en værdi i sig selv*, og derfor ikke skal retfærdiggøres via andre mål end sine egne. Det er således lysten til at udfolde sig, lære nyt og engagere sig, der er i centrum for kultur- og fritidspolitikken – og således også for integrationspolitikken.

Derudover er der naturligvis en bred vifte af positive sideeffekter, der udspringer af et aktivt kultur- og fritidsliv. Idræt og gode idrætsfaciliteter kan være med til at højne folkesundheden og fremme integrationen, foreningslivet kan understøtte demokratiske fællesskaber og lette adgangen til uddannelse og arbejdsmarkedet, motion kan fremme koncentrationen og indlæringsvejen, bibliotekerne og aftenskolerne kan fremme det aktive medborgerskab og kulturhusene, kulturelle arrangementer og sportsbegivenheder i byens rum kan skabe sammenhængskraft og dialog på tværs.

### Udfordringer på kultur- og fritidsområdet

Den største integrationsudfordring på kultur og fritidsområdet, er – som det tydeligt fremgår af integrationsbarometeret – at integration tager lang tid. Kultur- og Fritidsudvalget har siden 2007 gjort opmærksom på, at målet om lige deltagelse i 2010 er meget ambitiøst.

Kultur- og Fritidsudvalget tilslutter sig dog fortsat ønsket og målsætningen om, at etniske minoriteter deltager lige så meget i kultur- og fritidslivet som etniske danskere, men finder det overflødig at sætte årstal på.

Af mere konkrete integrationsudfordringer på kultur- og fritidsområdet kan nævnes:

- Arbejde, uddannelse og indtægt har stor indflydelse på kultur- og fritidsdeltagelsen. Andelen af personer, som står uden arbejde og uddannelse og som har en lav indtægt, er meget større blandt etniske minoriteter end blandt etniske danskere. Derfor slår den sociale baggrund stærkere igennem i forhold til kultur- og fritidsdeltagelsen blandt etniske minoriteter end blandt etniske danskere.
- Sproglige barrierer.
- Etniske minoritetspigens lave deltagelse i foreningslivet.
- Fastholdelse af etniske minoritetsbørn og -unge i foreninger og forvaltningens kulturelle tilbud.
- Inddragelse af etniske minoritetsforældre i deres børns kultur- og fritidsliv.
- Rekruttering og fastholdelse af frivillige med anden etnisk baggrund end dansk.
- De frivillige foreninger og kulturinstitutionernes manglende ressourcer og kompetencer til at arbejde med socialt udsatte børn og unge.
- At integrationspuljerne har en tendens til at gøre foreningerne afhængig af projektmidler og lønnet personale.
- At foreninger og institutioner, der løfter en stor social opgave (og typisk ligger i nærheden af udsatte boligområder), har svært ved at rekruttere kompetente frivillige.
- At der mangler kultur- og fritidstilbud i ferierne, i aftentimerne og i weekendene.
- Det store pres på byens idrætsfaciliteter.

I den forbindelse skal det bemærkes, at finansieringen af følgende integrationsprojekter/-indsatser ophører med udgangen af 2010:

- Integration & Fritid (tidligere Projekttrådgivningen) beskæres med 1 mio. kr./år
- SummerCamp (3,5 mio. kr./år 2008-2010)
- Integrationspartnerskaber målrettet etniske minoritetspigens (1 mio. kr./år 2008-2010)
- Integrationspartnerskaber med 5 fodboldklubber (2 mio. kr./år 2007-2009, indsatsen fortsætter ind i 2010)
- Sprogporten (3,5 mio. kr./år 2008-2010)
- Integrationsmedarbejdere på bibliotekerne (0,8 mio. kr./år 2008-2010)
- Udvidede åbningstider på idrætsanlæg (2 mio. kr./år 2009 og 2010)

### Målsætninger og indikatorer for integrationsindsatsen 2011-2014

I relation til Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets ønske om at Kultur- og Fritidsudvalget opstiller resultatmål, aktivitetsmål og indikatorer skal det bemærkes, at Kultur- og Fritidsforvaltningen pr. 1. januar 2010 er overgået til en organisationsform, der baserer sig på tillid, decentralisering og selvbestemmelse så langt ud i organisationen som overhovedet muligt. Det indebærer et opgør med skarp regulering og overdrevent fokus på kvantitative målinger, afrapporteringer og undersøgelser.

Det styrende for forvaltningens arbejde – centralt såvel som decentralt – er således de kultur- og fritidspolitiske redegørelser, forvaltningens ledelsesgrundlag samt bruger- og borgerundersøgelser. I det omfang det giver mening bliver etnicitet, køn, kultur, social baggrund mv. tænkt ind i forvaltningens arbejde og undersøgelser – kvalitative såvel som kvalitative.

Derudover forventes det, at hver enkel institution tager farve af det lokalområde, den er en del af, og dermed tager højde for og tilpasser aktiviteter og tilbud til den beboersammensætning, der nu engang er i det pågældende lokalområde.

At Kultur- og Fritidsudvalget stiller sig kritisk over for Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets ønske om integrationsmålinger på kultur- og fritidsområdet, betyder dog på ingen måde, at Kultur- og Fritidsudvalget ikke har fokus på og understøtter integrationen på kultur- og fritidsområdet og arbejder aktivt med de udfordringer, der er nævnt overfor.

Foruden ”den stille integration”, som sker i hverdagen i foreningerne, på bibliotekerne, idrætsanlæggene, kulturhusene og i de nye sammenlagte institutioner har forvaltningen Integration & Fritid (tidligere Projektrådgivningen). Med fem fastansatte og et skiftende antal eksternt finansierede projektmedarbejdere (pt. 15), der understøtter integrationen gennem opsøgende arbejde, rådgivning og projektarbejde, er integrationsindsatsen højt prioriteret. Blandt forvaltningens projekter kan nævnes Summer-Camp, Sprogporten, ForeningsGuiderne, ForeningsGuiderQ og ProjektVærkstedets rådgivning målrettet etniske minoritetsforeninger. Dertil kommer puljer, som understøtter integrationen på foreningsområdet. Forvaltningens integrationsarbejde er veldokumenteret – se blandt andet Kultur- og Fritidsudvalgets redegørelse for integrationsindsatsen i 2009 og [www.kk.dk/integrationogfritid](http://www.kk.dk/integrationogfritid).

Såfremt Beskæftigelses- og Integrationsudvalget – for at få en fornemmelse af om udviklingen går i den rigtige eller forkerte retning – finder det nødvendigt at måle på kultur- og fritidsområdet, anbefales det at fastholde de indikatorer, der er målt på hidtil – dvs.:

- Forskellen mellem andel to- og et-sprogede elever i 5. klasse i København, der er medlem af en idrætsforening (pt. en forskel på 9 % - se tabel nedenfor og bemærk den kønsmæssige forskel).
- Forskellen mellem andel to- og et-sprogede elever i 9. klasse i København, der er medlem af en idrætsforening (pt. en forskel på 6 % - se tabel 1 nedenfor og bemærk den kønsmæssige forskel).
- Forskellen mellem andel af indvandrere/efterkommere og borgere af etnisk dansk oprindelse over 15 år med bopæl i København, der er medlem af en idræts- eller kulturforening (pt. en forskel på 5 %).
- Forskellen mellem andelen af indvandrere/efterkommere og borgere af etnisk dansk oprindelse med bopæl i København, der går til koncert, i teatret, på museer og bruger bibliotekerne og kulturhusene (pt. en forskel på 13 %).

## Lige muligheder og repræsentation af etniske minoriteter

### Diskrimination

Udvalget og forvaltningen har ikke iværksat særlige initiativer, der skal modvirke diskrimination.

### Ansættelse af etniske minoriteter

Kultur- og Fritidsforvaltningen har i sin personalepolitik et særligt afsnit om ligestilling og mangfoldighed, hvori der står, at: ”Kultur- og Fritidsforvaltningen lægger vægt på at afspejle byens borgere og levere en målrettet service, der passer til en mangfoldigt sammensat befolkning og dens forskelligartede behov.”

Kultur- og Fritidsforvaltningen har i de seneste tre år med succes oprettet integrations- og oplæringsstillinger hvert år. Ved ansættelse af elever i forvaltningen er der stor opmærksomhed på repræsentation af etniske minoriteter.

I 2009 udgav Økonomiforvaltningen rapporten ”Statistisk redegørelse om ansatte i Københavns Kommune med anden etnisk baggrund end dansk”. Af rapporten fremgår det, at der bosat i Københavns Kommune er 10,9 % af arbejdsstyrken, der har anden etnisk baggrund end dansk (ikke-vestlige lande). Dette bør således også kunne afspejle sig i medarbejdersammensætningen.

Tabel 1. Et- og tosprogede elevers medlemskab af en idrætsforening i 2009

Kultur og Fritid – Indikator 1 og 2	København	Drenge	Piger
1. Andel TOsprogede elever i 5. klasse i alment skoler, der er medlem af en idrætsforening	52%	68%	41%
Andel Etsprogede elever i 5. klasse i alment skoler, der er medlem af en idrætsforening	61%	61%	55%
2. Andel TOsprogede elever i 9. klasse i alment skoler, der er medlem af en idrætsforening	40%	53%	27%
Andel Etsprogede elever i 9. klasse i alment skoler, der er medlem af en idrætsforening	46%	53%	40%

For ansatte i Københavns Kommune gælder det, at 12,2 % har en anden etnisk baggrund end dansk (ikke-vestlige lande), og at der i Kultur- og Fritidsforvaltningen er 15,2 % med anden etnisk baggrund end dansk (ikke-vestlige lande).

I Kultur- og Fritidsforvaltningen er der således en god repræsentation af etniske minoriteter, og hvis man ser på fordelingen på uddannelsesmæssig baggrund, svarer tallene fra Kultur- og Fritidsforvaltningen overens med fordelingen af uddannelsesniveauer hos etniske minoriteter bosat i Københavns Kommune.

### *Inddragelse af ikke-kommunale aktører*

Kultur- og Fritidsforvaltningens integrationsindsats involverer på alle fronter en inddragelse af ikke-kommunale aktører – det drejer sig om frivillige (folkeoplysende) foreninger, organisationer (idrættens hovedorganisationer, DUF, Dansk Flygtningehjælp m.fl), kunst- og kulturmiljøet, eventmagere, ministerier, ministerielle puljer, boligforeninger og mange flere.

Inddragelsen/involveringen sker typisk via:

- Rådgivning og understøttelse af konkret integrationsprojekter
- Økonomisk støtte til integrationsprojekter via puljer
- Samarbejdsprojekter

SOCIAL  
UDVALGETS  
HANDLEPLAN  
FOR  
INTEGRATIONS  
INDSATSEN

### Sociale faktorer er afgørende

Socialudvalget er af Beskæftigelses- og Integrationsudvalget blevet bedt om at udarbejde en handleplan med konkrete mål for en ny integrationspolitik. Socialudvalget har på sit møde den 5. Maj vedtaget nedenstående konkrete mål for en ny integrationspolitik på det sociale område for perioden 2011-2014. Handleplanen er udarbejdet af Socialforvaltningen i overensstemmelse med den skabelon, som Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har fremsendt.

Socialudvalget skal indledningsvis påpege, at der så vidt muligt bør tages højde for forskellene i social baggrund, når der fastsættes mål på integrationsområdet. Sociale problemstillinger som fattigdom, lavt uddannelsesniveau og lav beskæftigelsesgrad korrelerer med hinanden og andre sociale problemer som fx kriminalitet. Dermed vil der også være tale om sociale problemstillinger, der kan være meget vanskelige at flytte, og som under alle omstændigheder ikke kan løses gennem sociale indsatser alene. Det er således forudsætningen for en realistisk vurdering af resultaterne af indsatsen, at der tages højde for de bagvedliggende sociale faktorer.

### Overordnet målsætning og indikatorer

*Mission:* Københavns Kommune skal give sine borgere lige mulighed for at udvikle og udnytte egne ressourcer til at realisere et godt liv og bidrage til samfundet.

#### Indikatorer for den overordnede målsætning

**Indikator 1 på overordnet mål:** Andelen af børn og unge, der er efterkommere af flygtninge og indvandrere, og som modtager en foranstaltning, som gennemfører 9. klasse, er lige så stor som andelen af børn og unge med etnisk dansk baggrund, der modtager en foranstaltning, som gennemfører 9. klasse.

**Indikator 2 på overordnet mål:** Andel af hjemløse borgere opdelt på etnisk baggrund, der i det foregående år har haft ophold på et herberg eller har været registreret under ukendt adresse i folkeregistret (uden bolig) og som 1 år efter har opnået en mere stabil boligsituation (egen bolig eller permanent botilbud).

**Indikator 3 på overordnet mål:** Flere borgere med ikke vestlig baggrund og kokainmisbrug kommer i behandling.

### Udsatte børn og unge

#### Situationen – Hvad er udfordringerne?

Formålet med Socialforvaltningens arbejde med udsatte børn og unge er at give dem de bedste muligheder for at få samme grad af succes i voksenlivet som deres jævnaldrende. Dette gælder uanset hvilken herkomst, disse børn og unge måtte have. En baselineanalyse af de børn og unge, der har modtaget sociale foranstaltninger mellem 2002 og 2007 i Københavns Kommune, viser, at unge med etnisk minoritetsbaggrund, der modtager en foranstaltning, er ”kommet fra start” i lige så høj grad som danske unge, der modtager en foranstaltning. Hvor ”kommet fra start” er defineret som enten at have gennemført 9. klasse, er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse eller er i beskæftigelse. Vi kan derfor konstatere, at etnisk herkomst ikke har betydning for, hvorvidt Socialforvaltningen kan hjælpe udsatte børn og unge med at skabe et fundament til et succesfuldt voksenliv.

Hvis vi ser isoleret på gennemførelsen af 9. klasse, tegnes dog et andet billede. Data fra baselineanalysen viser, at efterkommere af flygtninge og indvandrere, der modtager en foranstaltning, ikke gennemfører 9. klasse i samme grad som etnisk danske børn og unge, der modtager en foranstaltning.

I forbindelse med gennemførelse af 9. klasse bør man være opmærksom på, at køn spiller en rolle. Data viser, at piger med etnisk minoritetsbaggrund, der modtager en foranstaltning, i højere grad gennemfører grundskolen, end drenge fra samme gruppe. Piger med etnisk minoritetsbaggrund, der modtager en foranstaltning, er dog ikke på niveau med danske pigers gennemførelse af grundskolen. Kønsforskellen findes i øvrigt også og endog i højere grad blandt etnisk danske børn og unge, der modtager en foranstaltning, og kan derfor ikke forklares med etnicitet.

Da forskning peger på, at uddannelse er en af de vigtigste parametre i forhold til at bryde negativ social arv og skabe et godt voksenliv, er der således en udfordring i forhold til at få børn og unge, der modtager en foranstaltning og er efterkommere af flygtninge og indvandrere, på niveau med etnisk danske børn og unge, der modtager en foranstaltning. Dette niveau ønskes ligeledes hævet, så flere børn og unge, der modtager en foranstaltning, får en 9. klasses afgangseksamen uanset etnisk herkomst.

En anden udfordring er, at børn og unge som er enten flygtninge, indvandrere eller efterkommere er overrepræsenteret i kriminalitetsstatistikkerne. Udover at kriminalitet er en belastning for den unge selv, er det en belastning for pårørende og netværket omkring den unge og for samfundet som hele. Det er således vigtigt, at vi gennem en hurtig og insisterende indsats undgår, at de unge ender i en kriminel løbebane og marginaliseres fra et ”almindeligt” liv med uddannelse, arbejde og sunde relationer.

#### Resultatmål

**Forbehold:** Indledningsvis skal Socialforvaltningen understrege, at resultatmål 1 og 2 forudsætter, at der afsættes midler til udvidelse af skolesocialrådgiverordningen samt skoleskulkertklasser, som ønsket i forbindelse med budgetforhandlinger for 2011. Se også skema i afsnit 8 om økonomi bagerst i handleplanen.

Socialforvaltningen skal videre konstatere, at det er ikke lovligt at registrere etnicitet i forbindelse med Børnefamiliecenter Københavns sagsbehandling, hvorfor der ikke foreligger data på foranstaltningmodtagernes etniske baggrund. Måling på nedenstående resultatmål er derfor under forudsætning af, at der indhentes data fra Danmarks statistik, og at der opnås en forskningstilladelse fra Datatilsynet. Ansøgning heraf er iværksat.

Endelige gælder det generelt for **resultatmålene**, at det er målsætninger, som Socialforvaltningen ikke kan nå alene. Socialforvaltningen spiller en væsentlig og aktiv rolle i forhold til opnå succes på disse indsatsområder, men det forudsætter også en indsats fra henholdsvis skolesystemet, andre forvaltninger samt politiet. Socialforvaltningens kan altså bidrage til, men ikke alene sikre, de fastsatte resultatmål.

**Resultatmål 1:** Børn og unge, der er efterkommere af flygtninge og indvandrere, og som modtager en foranstaltning, skal gennemføre 9. klasse i lige så høj grad som børn og unge med etnisk dansk baggrund, der modtager en foranstaltning.

**Resultatmål 2:** Unge med etnisk minoritetsbaggrund skal ikke være overrepræsenterede i kriminalitetsstatistikkerne.

#### *Indikatorer for resultatmålene*

**Indikator for gennemførelse af 9. klasse:** Andelen af børn og unge, der er efterkommere af flygtninge og indvandrere, og modtager en foranstaltning, som gennemfører 9. klasse, er lige så stor som andelen af børn og unge med etnisk dansk baggrund, der modtager en foranstaltning, som gennemfører 9. klasse.

**Indikator for kriminalitet:** Andelen af unge med etnisk minoritetsbaggrund, der modtager en strafferetlig afgørelse, skal ikke være højere end andelen af etnisk danske unge, der modtager en strafferetlig afgørelse.

#### *Aktiviteter*

**Aktiviteter, der særligt understøtter målet om gennemførelse af 9. klasse:**

**Kommentar:** De nye aktiviteter er en del af Socialforvaltningens strategi for udviklingen af arbejdet med udsatte børn og unge. Disse aktiviteter forudsætter et tæt samarbejde mellem Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Socialforvaltningen arbejder i mange af sine indsatser for børn og unge for at opnå målsætningen om gennemførelse af 9. klasse, og har konstant fokus på udvikling af nye metoder. Et eksempel er initiativet om hurtig reaktion ved skolefravær, som Socialforvaltningen ser som centralt for at få fat i børn og unge med skolevankeligheder så tidligt som muligt og fastholde dem i skolesystemet. Derfor er forvaltningen i gang med at oparbejde en praksis, hvor der lokalt systematisk følges op på alle børn, der har bekymrende fravær, eller som ikke har noget skoletilbud, og hvor den lokale børnefamilieenhed inddrages tidligere i sagen.

Videre iværksatte Socialforvaltningen i 2008 et ordning med socialrådgivere på skolen, og har i forbindelse med budget 2011 foreslået en forlængelse og en udvidelse af ordningen. Formålet er, at skolesocialrådgivere skal indgå i et tæt samarbejde med skolen, familien og socialforvaltningen omkring de elever, der har behov for en ekstra indsats.

Endelig har Socialforvaltningen i forbindelse med budget 2011 foreslået etablering af skoleskulkereklasser, som er et nyt initiativ med forbillede i et lokalt forsøg på Ungdomsskolen i Valby. Skoleskulkereklasser er en midlertidig løsning for unge, der har svært ved at finde sig til rette i det etablerede skolesystem. Skoleskulkereklassen skal afdække og afhjælpe de unges vanskeligheder, så eleverne bliver hjulpet videre i varige skoleløsninger.

#### **Aktiviteter, der særligt understøtter målet for kriminalitet:**

Socialforvaltningens strategi for udviklingen af arbejdet med udsatte børn og unge omfatter en række initiativer på dette område. Som noget nyt arbejder Socialforvaltningen lige nu på udvikling af et screeningsværktøj, der kan identificere børn og unge, der er i særlig risiko for at blive kriminelle. Arbejdet er i sin indledende fase.

En anden forholdsvis nyetableret indsats er et interventionsteam i Tingbjerg (Ny start), der kan handle hurtigt og koordineret i forhold til en hel familie, hvor der har været store problemer med kriminel adfærd blandt deres børn.

Herudover yder Socialforvaltningen mere end halvdelen af Københavns kommunes samlede medfinansiering af helhedsplaner, der i stor udstrækning arbejder med brede forebyggende indsatser for børn og unge i boligområder med en flerhed af sociale problemstillinger. Videre iværksatte Socialforvaltningen i 2009 et projekt for styrkelse, og bedre koordinering af det opsøgende gadeplansarbejde i fire udvalgte boligområder. Der er positive tilbagemeldinger på projektet, og Socialforvaltningen vil foreslå en toårig forlængelse og evt. udvikling af projektet under hensyn til evalueringens resultater.

Socialforvaltningen planlægger også styrkelse og udvidelse af andre eksisterende aktiviteter. Eksempelvis er der planlagt en udvidelse af dommervagtsprojektet, der er med til at modvirke, at unge, som har været fremstillet i dommervagten, begår ny kriminalitet. Endvidere er det planlagt en styrkelse af kontaktpersonindsatsen til opstart i maj. I kontaktpersonindsatsen er der fokus er på at skabe positiv forandring for de unge, særligt i forhold til at holde de unge i skole eller arbejde samt foretage sig noget positivt i fritiden.

#### **Hjemløshed**

##### *Situationen – Hvad er udfordringerne?*

Borgere med etnisk minoritetsbaggrund er markant overrepræsenteret blandt hjemløsepopulationen i Københavns Kommune. Ifølge SFI's hjemløsetælling fra uge 6 i 2009 udgør hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund 33 pct. af samtlige hjemløse i Københavns Kommune svarende til ca. 500 personer<sup>2</sup>. Indvandrere og flygtninge udgør 23 % af samtlige hjemløse, mens efterkommere af indvandrere og flygtninge udgør 10 %.

2: I dette tal indgår udelukkende hjemløse med lovligt ophold i Danmark. Herudover vurderes der at være et større mørketal af illegale udenlandske hjemløse uden opholdstilladelse, som opholder sig hos venner/bekendte, på gaden eller på private hjemløsetilbud med adresse i Københavns Kommune.

Særlig overrepræsentation findes blandt de unge hjemløse mellem 18-24 år, hvor andelen med etnisk minoritetsbaggrund er 41 % og blandt brugere af herberger og natcaféer, hvor 44 %. Har etnisk minoritetsbaggrund.

SFI-tællingen viser endvidere, at der blandt hjemløse indvandrere og efterkommere i Københavns Kommune er en væsentlig lavere andel, der har misbrugsproblemer, end blandt hjemløse med etnisk dansk baggrund, ligesom der blandt efterkommere af indvanderne er en noget lavere andel, der har en psykisk sygdom.

Det kan tyde på, at hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund i højere grad rammes af hjemløshed af andre årsager end psykisk sygdom og misbrug, end det er tilfældet blandt hjemløse med etnisk dansk baggrund.

En landsdækkende SFI-undersøgelse om hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund fra 2007 (hvori Københavns Kommunes hjemløse indgik med 36 pct. af alle hjemløse) underbygger denne tese, idet misbrugsproblemer i langt mindre omfang var angivet som årsag til hjemløshed blandt hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund end blandt hjemløse med etnisk dansk baggrund. Samtidig var der for hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund i væsentlig højere grad end blandt hjemløse med etnisk dansk baggrund angivet, at skilsmisse og/eller boligmangel (mangel på mulighed for at bo hos venner/familie og mangel på boligtilbud i kommunen) var årsagen til hjemløshed.

Hertil kommer, at andelen af hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund, der er skrevet op til en almen bolig via den kommunale boliganvisning vurderes som større end blandt hjemløse med etnisk dansk baggrund, hvilket også understøtter, at vanskeligheden ved at finde en bolig kan spille en større rolle for denne gruppe end blandt gruppen af hjemløse med etnisk dansk baggrund.

I forhold til misbrugsproblematikken blandt hjemløse, viser tal fra Københavns Kommunes eget Brobyggerprojekt<sup>3</sup> i modsætning til SFI-tællingerne, at der er en forholdsvis stor gruppe af hjemløse stofmisbrugere med etnisk minoritetsbaggrund på Vesterbro. Det er derfor ikke sikkert, at konklusionerne fra SFI's tællinger om mindre misbrug blandt hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund gælder for alle bydele i København - herunder særligt for Vesterbro.

En anden problemstilling, som den landsdækkende SFI-undersøgelse fra 2007 viste, var, at en lavere andel blandt hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund modtager førtidspension end blandt hjemløse med etnisk dansk baggrund. Herudover var der også en større andel, der slet ikke modtog nogen form for indkomst end blandt etnisk danske hjemløse.

Der kan derfor være grund til at være opmærksom på, om der i tilstrækkeligt omfang sker en afklaring af de hjemløse flygtninge, indvandreres og efterkommeres sociale, helbredsmaessige og økonomiske situation i forhold til tildeling af hhv. førtidspension og start-/kontanthjælp.

Samlet set giver ovenstående anledning til en dobbelt konklusion omkring udfordringerne i forhold til hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund i Københavns Kommune:

1) Hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund udgør en væsentlig del af hjemløsepopulationen, og der er således grund til at have et særskilt fokus på, om særlige problematikker gør sig gældende for denne gruppe af hjemløse i forhold til gruppen af hjemløse med etnisk dansk baggrund.

2) Der forefindes på nuværende tidspunkt ikke løbende målinger af, i hvilket omfang hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund adskiller sig fra hjemløse med etnisk dansk baggrund på forskellige parametre, som Socialforvaltningen har indflydelse på. Den primære indsats i integrationspolitikken for hjemløseområdet vil derfor som det første være at etablere baselinemålinger på en række parametre med tilknytning til Socialforvaltningens hjemløseindsats, således at det bliver muligt løbende at monitorere om forskelle mellem etnisk danske hjemløse og hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund bliver forøget eller formindsket over tid på parametre så som opholdstid på herberger, adgang til bolig og sociale tilbud i øvrigt.

#### *Resultatmål*

**Resultatmål 3:** At hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund opnår og fastholder egen bolig i lige så stort omfang som hjemløse med etnisk dansk baggrund.

**Resultatmål 4:** At antallet af hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund, der har ophold på § 110-tilbud på over 120 dage reduceres i lige så stort omfang for hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund som for hjemløse med etnisk dansk baggrund.

#### *Indikatorer for resultatmålene*

**Indikator for fastholdelse af bolig:** Andel af hjemløse borgere opdelt på etnisk baggrund, der i det foregående år har haft ophold på et herberg eller har været registreret under ukendt adresse i folkeregistret (uden bolig) og som 1 år efter har opnået en mere stabil boligsituation (egen bolig eller permanent botilbud).

3: Brobyggerprojektet er en opsøgende gadeplansindsats på den åbne stofscene på Vesterbro overfor primært hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund.

**Indikator for ophold på § 110 tilbud:**

Andel af hjemløse borgere opdelt på etnisk baggrund, der har kontinuerligt ophold på § 110-boformer i mere end 120 dage.

**Aktiviteter**

I Københavns Kommunes hjemløsestrategi er der for perioden 2009-2012 formuleret en række målsætninger, som gælder for alle hjemløse uanset etnisk baggrund.

Eftersom andelen af hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund er 33 pct. af samtlige hjemløse i Københavns Kommune, er det forventningen, at hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund vil profitere i lige så høj grad af hjemløsestrategiens indsatser som hjemløse med etnisk majoritetsbaggrund.

De planlagte aktiviteter består derfor i, at hjemløsestrategiens indsatser implementeres, og at hjemløse med etnisk minoritetsbaggrund i lige så høj grad profiterer af indsatserne som hjemløse med etnisk majoritetsbaggrund. Hvorvidt dette er tilfældet, monitoreres løbende på indikatorerne for det/de foreslåede resultatmål

**Misbrug****Situationen – Hvad er udfordringerne?**

Blandt misbrugere i behandling har hovedparten en etnisk dansk baggrund. Dette gælder for ca. 99 % af alkoholmisbrugere i behandling og blandt 88 % af stofmisbrugere i behandling.

Ca. 12 % af brugere i stofmisbrugsbehandling har en anden etnisk baggrund end dansk, og her kommer hovedparten fra ikke vestlige lande. Lidt flere, ca. 14 % blandt nye i behandling har en anden etnisk baggrund end dansk.

I forhold til at andelen af borgere med en ikke vestlig baggrund udgør 14 % af befolkningen i København en næsten ligelig "repræsentation" i stofmisbrugsbehandlingen, for så vidt det vurderes, at stofmisbrug er lige så udbredt blandt den etnisk danske del af borgerne, som blandt borgere med en ikke vestlig baggrund.

Socialforvaltningen må konstatere, at det kan være en udfordring at bringe nogle borgere med etnisk minoritetsbaggrund ind i behandlingssystemet. Uanset at antallet af borgere med etnisk minoritetsbaggrund i misbrugsbehandling modsvarer andelen af i befolkningen, viser erfaringerne, at der reelt er en gruppe af misbrugere blandt borgere med etnisk minoritetsbaggrund, som Socialforvaltningen har vanskeligt ved at komme i kontakt med. Fx viser erfaringer fra Somali-projektet hhv. Projekt over muren, at der er behov for at udvikle alternative tilgange i de kontaktskabende indsatser i forhold til disse grupper. Det er nødvendigt med en tidlig intervention i forhold til misbrug, før det udvikler sig til at yderligere marginalisering.

Hvad angår alkoholmisbrug, så skønnes det, at alkoholmisbrug er marginalt til stede blandt borgeren med ikke vestlig baggrund, og at det er årsagen til, at de stort set ikke findes blandt de behandlingssøgende borgere.

Blandt brugere i behandling vurderes det, at rådgivningscentret er imødekommende, og at stofmisbrugsbehandlingen er let tilgængelig. De barrierer, som der nævnes, er der, hvor psykiske problemer og misbrug optræder sammen, og der, hvor "angsten for kommunen" er fremtrædende.

Der synes at være en overrepræsentation af kaotiske misbrugere med ikke vestlig baggrund på den åbne stofscene i København, som har en svingende eller ingen kontakt med behandlingssystemet. Brobyggerne, som har eksisteret siden 2006 har været opsøgende på den åbne stofscene på Vesterbro overfor aktive misbrugende. Fra 2010 og 4 år frem vil de fortsat koordinere mellem misbrugere på gaden og hjælpesystemet bredt, forsørgelsesmæssigt, sundhedsmæssigt og misbrugsbehandlingsmæssigt.

Aktuelt drejer sig om ca. 250 personer med et blandingsmisbrug med kokain og heroin, der frekventerer Vesterbro, og som sandsynligvis finansierer deres misbrug gennem kriminalitet (stofhandel, berigelseskriminalitet mv.). Størsteparten heraf er

flygtninge og indvandrere. Blandt disse er en del med krigstraumer og psykisk sygdom, men der er også en del med et eksperimenterende misbrug, som man (Brobyggerne) vurderer, har en nær forbindelse med bandekriminalitet i København.

Blandt misbrugere, der færdes på den åbne stofscene, er hovedparten over 25 år, men rummer uanset dette en del efterkommere af flygtninge og indvandrere. Det vurderes, at der, især blandt brugere der frekventerer den åbne stofscene, er en del, der skal motiveres for at gå i behandling, og hvor der kræves en fortsat og stabil intervention, herunder en indsats i forhold til at sikre en forsørgelse (oprettholdelse af kontanthjælp, sikring af beskæftigelse eller ansøgning om førtidspension samt afdækning af psykiske problemer).

Undersøgelser viser, at blandt stofmisbrugere med etnisk minoritetsbaggrund, der søger behandling, profiterer størstedelen af behandlingen. Undersøgelser viser, at de ikke føler sig "diskriminerede" i behandlingssystemet. Det, at de har fælles problemer med de andre brugere, gør, at fokus på misbruget stiller dem lige med de andre brugere.

Der, hvor de har nogle særlige vanskeligheder, er, at de har sværere ved at afskære sig fra en belastet familie end etnisk danske misbrugere. Dertil kommer, at hensynet til familien gør, at de hyppigt afbryder en evt. døgnbehandling i utide, eller at hensynet til familien afholder dem fra at søge døgnbehandling. Derudover synes det som om, at flere er dobbeltbelastede i form af misbrug og psykisk sygdom.

Ind imellem er der sproglige barrierer og manglende kompetence blandt behandlerne til at håndtere psykiske traumer og psykisk sygdom. Det vurderes imidlertid, at det ikke er hensigtsmæssigt at lave særlige (specialiserede) behandlingstilbud til brugere med en ikke vestlig baggrund, da det vil bidrage til at understøtte en særstatus, der ikke er hensigtsmæssig.



**Resultatmål**

**Forbehold:** Socialforvaltningen skal påpege, at resultatmålene 5 og 6 baserer sig på indsatsen planlagt i forbindelse med misbrugsstrategien, hvorfor de forudsætter bevilling af midler i forbindelse hermed, jf. afsnit 8 nedenfor.

**Resultatmål 5:** At afhjælpe barrierer mod at udnytte behandlingssystemet effektivt for stofmisbrugere med en ikke vestlig baggrund.

**Resultatmål 6:** At nedbringe antallet af kaotiske stofmisbrugere på den åbne stofscene, som integrerer misbrug, psykiske problemer og kriminalitet, hvor der er en majoritet med en ikke vestlig baggrund uden forsørgelse og fast bolig.

**Indikatorer for resultatmålene**

**Indikator for barrierer i behandlingssystemet:** Flere borgere med ikke vestlig baggrund og kokainmisbrug kommer i behandling.

**Indikator for kaotiske stofmisbrugere:** Færre borgere dømmes for gadeuorden, for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og handel med stoffer.

**Indikator for kaotiske stofmisbrugere:** Relativt færre misbrugere med ikke vestlig baggrund er hjemløse et år efter, de er indskrevet i behandling.

**Aktiviteter**

For at understøtte behandlingen af denne brugergruppe vil det være hensigtsmæssigt at ansætte flere flersprogede behandlere med en ikke vestlig baggrund i behandlingssystemet, som kan bidrage til at afhjælpe barrierer. Samtidig planlægger Socialforvaltningen at udbygge samarbejdet med psykiatrien, som led i misbrugsstrategien, mhp. brobygning mellem psykiatri og misbrugsbehandling også på gadeplan, hvor udsatte borgere med anden etnisk baggrund end dansk og dobbeltproblematikken misbrug og psykiske traumer kan afhjælpes. Det er ligeledes vigtigt at fortsætte samarbejdet mellem

politi, kriminalforsorg og socialvæsenet om den særligt kriminaliserede gruppe stofmisbrugeren i den åbne stofscene.

Herudover planlægges en særlig fremskudt behandlingsindsats overfor unge med anden etnisk baggrund end dansk. Det er hensigten, at søge derhen, hvor de unge er. Erfaringen fra U-turn er, at uanset åben anonym rådgivning har det hidtil ikke været muligt at tiltrække unge med anden etnisk baggrund end dansk til tilbuddet. Derfor foreslås, at der afprøves en fremskudt indsats. Og endelig vil Socialforvaltningen arbejde for at sikre flere hjemløse misbrugere en passende bolig med støtte via hjemløsestrategien.

**Kvinder med etnisk minoritetsbaggrund****Situationen – Hvad er udfordringerne?**

Rapporten ” Socialt isolerede kvinder med anden etnisk baggrund end dansk i Københavns Kommune ” (ALS Research ApS, september 2008) viser, at kvinder med anden etnisk baggrund end dansk<sup>4</sup> har vanskeligheder i forhold til deres hverdag og til kommunen. Målgruppen karakteriseres ved at være socialt isoleret, stå uden for arbejdsmarkedet, manglende danskkundskaber, mange er enlige mødre, lever under økonomisk trang og lider af en flerhed af psykiske og fysiske helbredsproblemer. Rapporten viser, at økonomien er en kilde til stor bekymring hos mange af kvinderne. Flere, herunder de enlige mødre, har oplevet at blive trukket i kontanthjælpen eller få den midlertidig stoppet. Mange af de enlige mødre har mellem 2 og 4 børn, og familien lever i eller på grænsen til fattigdom.

Jobcentret spiller en central rolle, idet kvindernes eneste eller primære kontakt til kommunen typisk foregår herigennem. Kvindernes oplevelse af mødet med kommunen er præget af en blanding af frygt og mistillid. Rapporten viser videre, at ingen af kvinderne forventer sig noget positivt af kommunen, og de fleste er bange og frustreret over kommunens magt til at gribe ind i deres liv, f.eks. i form af at stoppe ydelser og fjerne børnene.

En af de fremhævede problemstillinger i rapporten er opdelingen af socialområdet og beskæftigelses- og integrationsområdet, herunder en forvirring og frustration over skiftende sagsbehandlere og jobvejledere samt manglende koordinering. En anden problemstilling er, at kvinderne har vanskeligt ved at gennemskue det offentlige system og deres egen placering heri, og svært ved at forstå de tilsendte breve samt kravene og forventningerne, som de mødes med.

Hertil kommer, at der i Københavns Kommune er mere end 2900 kvinder, som udsættes for partnervold om året. Hvert fjerde kvindeligt offer for partnervold er af anden etnisk herkomst end dansk mod knapt hver tiende etnisk dansk kvinde. Ca. 140 personer henvender sig på kvindekrisecenter, hvoraf ca. 50 % er af anden etnisk herkomst end dansk.

Selv om en del af de kvinder nås af både kommunale og ikke kommunale tilbud hersker der ikke tvivl om, at en del ikke nås for en væsentlig del af kvinderne – herunder også kvinder med etnisk minoritetsbaggrund.

Københavns Kommune har udarbejdet en redegørelse mod partnervold og i relation hertil en handleplan. Heri lægges der vægt på at styrke den samlede indsats i Københavns Kommune, så at de knapt 2800 kvinder, som ikke får hjælp i dag, i højere grad nås. Der er imidlertid ikke fundet finansiering til handleplanen.

Selve handleplanen lægger vægt på at prioritere en helhedsorienteret indsats og risikoreduktion ved at etablere et specialteam af sagsbehandlere, som varetager og tager ansvar for den koordinerende indsats gennem hele sagsforløbet. Herudover vil specialteamet få en væsentlig rolle i forhold til tidlig identifikation og forebyggelse af partnervold. Herudover skal teamet også have en åben dør politik i forhold til anonyme henvendelser med henblik på råd og vejledning.

4: Der er tale om en kvalitativ undersøgelse, der primært omfatter kvinder med indvandrer – og flygtningebaggrund, men også få efterkommere.

Grundtanken i specialteammodellen er, at en voldsramt kvinde kun behøver at henvende sig et sted.

#### *Resultatmål*

**Forbehold:** Den styrkede indsats mod partnervold, og dermed også resultatmål 7 og 8, forudsætter, at der gennem bevilling tilføres midler til iværksættelse af handleplanen. Se også afsnit 8.

**Resultatmål 7:** At kvinder med etnisk minoritetsbaggrund i større omfang får kendskab til og gør brug af de kommunale tilbud.

- Forudsætter afsættelse af midler i forbindelse med vedtagelse af handleplan mod partnervold.

**Resultatmål 8:** At perioden, hvor kvinder med etnisk minoritetsbaggrund udsættes for partnervold, forkortes.

#### *Indikatorer for resultatmålene*

##### **Indikator for etniske minoritetskvinder:**

At oprettelsen af specialteamet fører til en stigning i antallet af henvendelser fra kvinder med etnisk minoritetsbaggrund udsat for partnervold, der ønsker hjælp, råd og vejledning.

#### *Aktiviteter*

Socialforvaltningen har iværksat flere initiativer rettet mod kvinder med etnisk minoritetsbaggrund i regi af BIF-SOF strategien. Eksempelvis har Socialudvalget bevilliget 500.000 kr. af § 18 midlerne i 2010 til tre frivillige foreninger til etablering af åben anonym rådgivning, som skal fungere som et kontaktpunkt og bindeled mellem kvinderne og de kommunale tilbud. Herudover skal BIF-SOF strategien generelt sikre at den sociale indsats og beskæftigelsesindsatsen overfor målgruppen udmøntes ud fra en helhedsprincip, så indsatsene understøtter hinanden.

I regi af den foreslåede handleplan mod partnervold, er det planlagt, at der i specialteamet for partnervold er en medarbejder med etnisk minoritetsbaggrund, som har særligt fokus på arbejdet med kulturel

diversitet som led i at nedbryde de barrierer, som særligt kvinder med etnisk minoritetsbaggrund oplever, når de ønsker at forlade et voldeligt forhold. Samtidig er der fokus på at sikre viden i og samarbejde med alle relevante indsatser om specialteamets eksistens og virke.

#### **Psykatri**

##### *Situationen – Hvad er udfordringerne?*

Undersøgelser fra regionens indsats for borgere med sindslidelser viser, at der i behandlingspsykiatrien er en overrepræsentation af borgere med anden etnisk baggrund end dansk. Ifølge en spørgeskemaundersøgelse, som Videnscenter for Socialpsykiatri udførte i 2009, er dette ikke tilfældet i socialpsykiatrien (den kommunale psykiatri)<sup>5</sup>. Denne forskel foranlediger en bekymring for, om der bliver udskrevet borgere fra behandlingspsykiatrien, som socialpsykiatrien ikke er opmærksomme på og ikke får målrettet en indsats overfor.

#### *Resultatmål*

**Forbehold:** Indsatsen forudsætter bevilling i forbindelse med budgetforhandlingerne 2011, hvorfor resultatmål 9 afhænger heraf, jf. afsnit 8 om økonomi.

**Resultatmål 9:** At sikre, at SOF etablerer kontakt til de udskrevne patienter, som fra regionen vurderes at have behov for yderligere indsats, men som ikke selv op søger Socialforvaltningen.

#### *Indikatorer for resultatmålene*

**Kommentar:** Socialforvaltningen har modtaget data fra Danmarks Statistik, som kan give et præcist billede, dels af andelen af borgere med etnisk minoritetsbaggrund i behandlingspsykiatrien og dels i socialpsykiatrien. Forskningsenheden i Socialforvaltningen er i gang med at bearbejde datamaterialet, og kan således bidrage med en baseline for billedet i 2010. Tallene er rekvireret i slutningen af 2009, hvor det kun var muligt at skaffe tal tilbage til og med 2006. Materialet vurderes dog at være tilstrækkeligt opdateret til at blive anvendt til baseline for

integrationspolitikken. Herefter følges der op årligt gennem et tilsvarende data-træk fra Danmarks Statistik.

Gruppen, som Socialforvaltningen i dag ikke har kontakt til, vurderes at have behov, der kan imødekommes gennem en intensivering af opsøgende teams, eksempelvis i form af flere støttekontaktpersoner (SKP'ere). SKP'erne kan hjælpe borgerne med at komme i kontakt med netværk, for eksempel familie og venner, men typisk medfører SKP'ernes kontakt til borgerne også, at det bliver tydeligt, at borgeren har brug for yderligere indsats. Eksempelvis i form af råd og vejledning, hjemmevejledning eller hjemmepleje eller samvær med andre på værestederne. Endelig kan der forventes en andel, som vil have behov for at støtte i form af botilbud eller bofællesskab.

Det vil sige, at formålet om at øge andelen af sindslidende med anden etnisk baggrund vurderes at medføre behov for yderligere SKP'er, men også den efterfølgende indsats, som SKP'erne kan anbefale.

Baseret på information fra videnscentre på psykiatriområdet vurderes det, at gruppen med behov, som Socialforvaltningen ikke er i kontakt med, er på mellem 30-50 personer. For at skabe kontakt med denne gruppe anbefales det at ansætte yderligere SKP'ere og etablere et team målrettet målgruppen.

Herudover skal området tilføres midler til ansættelse af yderligere myndighedspersonale med henblik på råd og vejledning samt sagsbehandling. Desuden bør der etableres et værested, som kan hjælpe og støtte målgruppen. Endelig bør der på længere sigt udvides med 10-15 botilbudspladser på psykiatriområdet for at sikre, at forvaltningen kan rumme de behov, som målgruppen har.

Da det opsøgende team skal målrette aktiviteterne mod etniske minoriteter, anbefales det at etablere et systematisk uddannelses- og kompetenceudviklingsforløb

5: Undersøgelsen viser, at der er en relativt højere grad af kontakt med flygtninge og efterkommere af flygtninge end med indvandrere og efterkommere af indvandrere.

overfor medarbejdergruppen. Dette gælder også hjemmevejledere, de administrative medarbejdere mv. Det foreslås at afsætte midler til introduktion af nye medarbejdere samt et årligt opfølgingsforløb herefter.

Således forudsætter en positiv udvikling på resultatmålet om at øge andelen af etniske minoriteter i socialpsykiatrien, at området tilføres i alt ca. 33 mio.kr. Midlerne foreslås anvendt gennem 7,6 mio.kr i driftsbudgettet til ansættelse af yderligere SKP'ere og myndighedspersonale samt 25,5 mio.kr til etablering og drift af væresteder samt udvidelse af botilbudspladser på psykiatriområdet.

Det statistiske materiale forventes bearbejdet inden sommerferien, og Socialforvaltningen kan herefter præcisere nedenstående udkast til indikator<sup>6</sup>:

**Indikator for psykiatrien:** Øget andel af borgere med etnisk minoritetsbaggrund i socialpsykiatrien, således at der opnås større grad af proportionalitet med repræsentationen i behandlingspsykiatrien

#### *Aktiviteter*

Region Hovedstadens Psykiatri, SOF, BIF og evt. BUF og SUF skal sikre overblik over patienter, der udskrives fra de psykiatriske afdelinger samt hvad der er sket med dem, som har fået tilkendt førtidspension, men ikke ellers er i systemet. Dette for at sikre, at der er fokus på de borgere, der ikke selv opsøger systemet.

Det er centralt for indsatsområdet, at Socialforvaltningen bliver bekendt med borgere med etniske minoritetsbaggrund, som ikke selv kontakter vores tilbud. Socialforvaltningen vil sætte fokus på det eksisterende samarbejde mellem Socialforvaltningen og Børne- og Ungeforvaltningen med henblik på at koordinere indsatsen overfor børn med etnisk minoritets-

baggrund, som trives dårligt. Det skal sikres, at de eksisterende retningslinier vedrørende børn, hvor der opstår mistanke om dårlig trivsel, følges. Samtidig er det hensigten, at BIF-SOF strategien skal sikre, at der handles på mistanke om, at familierelaterede forhold har betydning for, om den pågældende person kan komme i beskæftigelse. Endelig vil Socialforvaltningen arbejde for at etablere et formaliseret samarbejde mellem Region Hovedstadens psykiatri og Socialforvaltningen for at sikre, at Socialforvaltningen bliver varslet om patienter, der bliver udskrevet, så der kan igangsættes en opsøgende indsats.

I forhold til udvikling af driftsorganisationen planlægger Socialforvaltningen under forudsætning af budgetbevilling at etablere målrettede opsøgende teams af SKP'ere, som kan komme i kontakt med gruppen, herunder igangsætte forebyggende arbejde i forhold til gruppen (forudsætter ansættelse af flere SKP'ere). Desuden bør der afsættes midler til den indsats, borgergruppen måtte have behov for (hjemmevejledning, hjemmepleje og rådgivning og vejledning). Endelig ønsker Socialforvaltningen at igangsætte systematisk kompetenceudviklingsforløb for relevante medarbejdere (særligt SKP'erne). Dels skal der være et introduktionsforløb for nyopstartende medarbejdere i de opsøgende teams og dels et årligt opfølgende uddannelsesforløb.

#### **Bolig**

##### *Situationen – Hvad er udfordringerne?*

Socialforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen har indenfor rammerne af den såkaldte "BL-aftale" i fællesskab indgået aftaler med de almene boligorganisationer, som fastlægger omfanget af fleksibel udlejning i forhold til andre udlejningstyper, herunder venteliste, kommunal anvisning, kombineret udlejning<sup>7</sup> m.v. i perioden 2007 - 2010. I henhold til

aftalerne sker der blandt andet ikke boligsocial anvisning i de områder, hvor mere end 40 % af beboerne er uden for arbejdsmarkedet, og der anvendes kombineret udlejning i de af ministeriet udpegede udsatte områder. Udlejningsaftalerne er derfor et væsentligt redskab i forhold til målsætningerne på boligområdet i den eksisterende integrationspolitik.

Det er i forbindelse med Boligpakke II fastslået, at fleksibel udlejning skal bruges til at imødegå, at boligområdernes boligsociale sammenhængskraft forværres yderligere, men at evalueringen samtidig skal have fokus på tilgængelighed og opfyldelse af borgernes boligsociale behov. Aftalerne skal altså samtidig modvirke, at der sker en ophobning af sociale problemer i bestemte boligområder, og at kommunen fortsat kan løse sine boligsociale forpligtelser, herunder at boligerne generelt er tilgængelige for alle sociale grupper. Hovedudfordringen er dermed at afveje de forskellige hensyn overfor hinanden, så der samlet set opnås et tilfredsstillende resultat.

Ud fra en integrationsmæssig synsvinkel kan peges på følgende udfordringer:

1. Socialministeriet offentliggør hvert år en liste over boligområder, hvor reglerne om kombineret udlejning kan tages i brug. Der er tale om områder af en vis størrelse med en høj andel af beboere udenfor arbejdsmarkedet. I januar 2010 var der 6 boligområder i København på listen<sup>8</sup>. Hvis ledigheden stiger kan det føre til, at antallet af udsatte boligområder stiger og/eller at andelen af beboere udenfor arbejdsmarkedet i de 6 områder øges.

6: Videnscenter for Socialpsykiatri har rekvireret tal fra SOF, og de ovenstående konklusioner gælder derfor også for SOF. Resultaterne fra videnscentrets undersøgelse er blot ikke endeligt offentliggjorte endnu.

7: Afvisning af kontant- og starthjælpsmodtagere ved udlejning af boliger i udsatte boligområder - mod anvisning af erstatningsbolig i et andet område.

8: Antallet af udsatte boligområder er steget i forhold til Ministeriets udmelding i 2009. Dette skyldes imidlertid ændringer i udpegningskriterierne og er således ikke udtryk for, at der har været en negativ udvikling i områderne.

2. København har herudover en række andre små og store boligafdelinger, hvor mere end 40 % af beboerne er udenfor arbejdsstyrken - de såkaldte højrisikoafdelinger (40 plus). Evalueringen af de fleksible udlejningsaftaler i 2009 viste, at antallet af afdelinger og boliger i højrisikoafdelinger<sup>9</sup> var reduceret fra 60 afdelinger med ca. 6.500 boliger ved udgangen af 2006 til 21 afdelinger med ca. 1.400 boliger ultimo 2008 primært som følge af den gunstige beskæftigelsesituation, som prægede størstedelen af perioden. Hvis ledigheden stiger kan billedet imidlertid hurtigt vende igen, så der kommer nye højrisikoafdelinger og beboersammensætningen i områderne bliver mere skæv.
3. For at modvirke social segregation er det fastlagt i BL-aftalen, at udsatte boligområder og afdelinger i kategorien 40 plus skal friholdes for boligsocial anvisning<sup>10</sup>. Da kommunen fortsat skal kunne leve op til sine boligsociale forpligtelser, indgår det i aftalen, at den kommunale anvisning øges i andre boligafdelinger. Strategien kan føre til en ophobning af sociale problemer i de ”modtagende” afdelinger - antallet af højrisikoafdelinger stiger.

### Resultatmål

**Forbehold:** Det gælder generelt for resultatmål 10 til 11, at det er målsætninger, som Socialforvaltningen ikke kan nå alene. Socialforvaltningen tillægger det vægt, at der opnås succes på disse indsatsområder, men det forudsætter fortsatte aftaler med den almene boligsektor samt i høj grad indsats fra andre forvaltninger, f.eks. beskæftigelsesindsatsen.

**Resultatmål 10:** Andelen af overførselsindkomstmotagere i de udsatte boligområder og i højrisikoafdelingerne skal falde.

**Resultatmål 11:** Der må ikke opstå nye udsatte boligområder, og antallet af højrisikoafdelinger må ikke stige.

### Indikatorer for resultatmålene

Integrationsbarometrets nuværende indikatorer for boligområdet er fortsat relevante. Imidlertid må udgangspunktet for målopfyldelsen vedrørende Socialministeriets udpegningsaf udsatte områder i København, fremover være antallet af udsatte områder i 2010, jf. at kriterierne for udpegningsaf udsatte områder er grundlæggende ændret pr. 1. januar 2010. Antallet af udsatte områder i 2010 kan derfor ikke sammenlignes med antallet af udsatte områder i de tidligere år.

### Aktiviteter

Socialforvaltningen medvirker til en evaluering af de gældende udlejningsaftaler, der udløber i 2010. Evalueringen vil bl.a. omfatte en erfaringsopsamling fra de første 3 år med de nuværende udlejningsmodeller. Der skal endvidere som en del af evalueringen tages stilling til hvordan de nye værktøjer, som er introduceret som en del af almenboligereformen, skal indgå i udlejningsstrategien fremover. De nye værktøjer giver mulighed for annoncering udenom ventelisten, aftaler om 100 % fleksibel udlejning, udvidet brug af kombineret udlejning samtidig med at børnefamiliernes fortrinsret til store boliger er ophævet og erstattet af en aftalemulighed.

Det er planlagt, at forhandlingerne med de almene boligorganisationer om videreførelse af aftalerne med eventuelle justeringer i en ny periode på maksimalt 4 år vil indgå i styringsdialogen ultimo 2010, med henblik på at nye aftaler kan træde i kraft den 1. januar 2011.

### Øvrige indsatser

#### Ligebehandling og effektiv sagsbehandling

Andelen af borgere med etnisk minoritetsbaggrund i Socialforvaltningen er, som i resten af kommunen, støt stigende. Det stiller særlige krav til den måde krav til kommunens kommunikation og sagsbehandling.

Borgere med et begrænset kendskab til det danske sprog har, ligesom borgere med mindre grad af uddannelse, ikke lige muligheder for at sætte sig ind i system og lovgivning, og for at medvirke aktivt i egen sag. Derved er de i risiko for ikke at kunne opnå hjælp og støtte på lige fod med andre borgere og for at misforstå vigtig information.

Der ligger en udfordring i myndighedsopgaven i forhold til, at borgerne kan læse de afgørende dokumenter i deres sag – fx undersøgelser, handleplaner, afgørelser, samtykkeerklæringer og klagevejledning - på deres eget sprog, så der ikke opstår nogen misforståelser. Man bør derfor nøje overveje, hvordan man kan tilrettelægge sagsbehandlingen, så disse borgere inddrages i deres egen sag.

Undersøgelser af mødet mellem borgere med etnisk minoritetsbaggrund og medarbejdere i Københavns Kommune viser, at der hyppigere opstår misforståelser og fejlfortolkninger i interkulturelle møder, hvilket kan medføre fejl i vurderingsgrundlaget i sagsbehandlingen. Socialforvaltning skal, som resten af kommunen, leve op til Forvaltningslovens påbud om, at man har pligt til at kunne forstå en borgers henvendelse og til at sørge for, at borgeren kan forstå de tilbud, der stilles til rådighed.

Et relevant indsatsområde i forhold til kommunikation er kurser og undervisning, der kan styrke medarbejdernes viden om interkulturel kommunikation og vurderingsgrundlag i sager, hvor borgeren har etnisk minoritetsbaggrund – bl.a. for at sikre lige behandling af borgere samt for at sikre effektiv sagsbehandling.

Socialforvaltningen planlægger derfor at styrke den løbende og målrettede kompetenceudvikling af frontpersonale i interkulturel kommunikation og ligebehandling.

9: Defineret ud fra kommunale data

10: I forbindelse med evalueringen af de fleksible udlejningsaftaler i 2010 skal der tages stilling til om dette også skal gælde udsatte boligområder udpeget efter de nye kriterier.

### Løbende monitorering – indhentning af data

Det er centralt for både en korrekt tilrettelæggelse af og løbende opfølgning på integrationsindsatsen, at der tilvejebringes viden og dokumentation gennem et tilstrækkeligt datagrundlag. Socialforvaltningen har i dag adgang til en lang række data på sine indsatsområder, der kan belyse status på integrationsindsatsen. Imidlertid er det samtidig områder, hvor det kræver yderligere datatræk fra Danmarks Statistik at få tilstrækkelig viden om den egentlige situation og følge op på denne. For at udfylde disse huller, planlægger Socialforvaltningen sikring af bedre data til måling og understøttelse af Socialforvaltningens integrationsindsats på tværs af målgruppeområderne. Der er tale om data indenfor områderne kvinder udsat for partnervold, psykiatri og børn og unge, herunder data om brug af familieorienterede tilbud og om anbringelser uden samtykke.

### Handicap

Der findes ikke systematisk viden om etnicitet og Socialforvaltningens indsats for borgere med handicap. Der er foretaget en undersøgelse i 2005 på handicapcentre, som havde til formål at belyse mødet mellem sagsbehandlere og minoritetsfamilier på handicapområdet (*Maia Feldman og Mette Larsen, Minoritet og Majoritet i den offentlige forvaltning, 2005*). Overordnet set var resultatet af undersøgelsen, at familier med etnisk minoritetsbaggrund, som kommer i kontakt med Socialforvaltningens handicapcentre, at man skal forsøge at lægge forudantagelser fra sig, at man skal være opmærksom på sprogbrug og tydeliggøre, hvad der er lovgivningens rammer, samt at der bør være en tolk tilstede – også i forhold til at oversætte svært tilgængelige lovinformationer. Undersøgelsen er dog ikke siden fulgt op, og der er ikke foretaget systematisk opfølgning på undersøgelsens konklusioner.

Andre, eksterne, undersøgelser viser dog, at der er en række udfordringer i forhold til familier med etnisk minoritetsbaggrund og deres behov, anvendelse og udbytte af den sociale indsats, herunder indsatsen i forhold til borgere med handicap.

Det konstateres i disse undersøgelser, at der overordnet set findes tre barrierer (*Etnicitet og handicap – bidrag til et overblik, Center for små handicapgrupper, 2007*). Disse er den sproglige barriere, forældrenes (ved børn med handicap) manglende viden om social- og sundhedssystemet. Den sidste barriere findes blandt fagfolk i social- og sundhedssektoren, som kan have en række forudantagelser, der kan lede til generaliseringer om etniske minoriteter. De mangler viden om, hvordan de skal kommunikere med minoritetsborgere og er præget af berøringsangst. Dette kan have betydning for, hvordan familierne oplever systemet, og hvad de bliver modtager af tilbud fra fagfolkene.

Som nævnt er, det ikke muligt at be- eller afkræfte ovenstående formodninger, da området ikke er blevet undersøgt i Københavns Kommune. Der mangler således viden, som kan anvendes til at opstille mål på området i relation til en integrationspolitik.

Blandt sagsbehandlere og fagfolk i Socialforvaltningen er der en oplevelse af, at minoritetsfamilier med børn med handicap ikke i samme grad som etnisk danske familier benytter forebyggende eller aflastende tilbud til børnene/ de unge mennesker med handicap. Således er det opfattelsen, at andelen af unge med etnisk minoritetsbaggrund med handicap tilknyttet handicapområdet generelt er langt højere end andelen, som er i et forebyggende eller aflastende tilbud, som for eksempel dagtilbud.

Dette giver anledning til at overveje, hvorfor denne underrepræsentation eksisterer. Vurderingen blandt sagsbehandlere er, at mange forældre er usikre på, hvad tilbudene indebærer, om der bliver taget eksempelvis religiøse hensyn mv. På baggrund af de eksterne undersøgelsers resultater, formodes det blandt andet, at forældrene mangler grundlæggende oplysninger om mulighederne for at få deres voksne børn i aflastning.

Betydningen af, at minoritetsfamilier ikke anvender forebyggende og aflastende tilbud kan være, at Socialforvaltningen først

sent får øje på de unge mennesker, og at det derfor ikke har været muligt at sætte forebyggende ind – dels i forhold til at understøtte den unges udvikling og dels for at give støtte til familien, som kan være unødigt belastet af et krævendt barn.

Disse overvejelser hviler alene på vurderinger fra fagfolk i Socialforvaltningen. En undersøgelse af, om denne underrepræsentation reelt er gældende, samt hvad årsagerne til underrepræsentationen er, er en forudsætning for at opstille mål for handicapområdet til integrationspolitikken. Nærværende målsætning på handicapområdet forudsætter derfor, at der afsættes tid og ressourcer til at undersøge påstandene.

Socialforvaltningen foreslår, at der gennemføres en undersøgelse, der belyser repræsentationen af handicappede børn med etnisk minoritetsbaggrund i Socialforvaltningens tilbud.

Det skal blandt andet undersøges:

- Er der en kønsmæssig skævvridning? Er piger og drenge med etnisk minoritetsbaggrund mere eller mindre underrepræsenterede i tilbudene?
- Er der forskel på indvandrere og efterkommeres accept af tilbudene?
- Hvad gøres der aktuelt for at oplyse forældre om tilbudenes indhold?
- Hvor hyppigt anvendes tolk i dialogen med forældre om tilbudene?
- Hvor hyppigt tilbydes forældre at komme ud og se de konkrete tilbud, inden de takker ja eller nej?
- Hvor meget kan tilbudene tilpasses brugernes eventuelle særlige behov - f.eks. ift. særlige ønsker til kost, til de ansattes køn, omgang med andre unge af andet køn?
- Hvilke motiver og ønsker har forældre med etnisk minoritetsbaggrund til at vælge/fravælge tilbudene?
- Hvilke motiver og ønsker har de unge med handicap selv?
- Hvilke problemstillinger opstår eventuelt ude i dag- og aflastningstilbudene, i forbindelse med unge (og deres forældre) med etnisk minoritetsbaggrund, der aktuelt benytter tilbudene?

- Hvilke gode erfaringer er der i dag- og aflastningstilbudene, i forbindelse med de unge (og deres forældre) med etnisk minoritetsbaggrund, der aktuelt benytter tilbudene?
- Hvad kan der sættes ind med ift. kompetenceudvikling af sagsbehandlere, så de bliver bedre til at håndtere kontakten til familier med etnisk minoritetsbaggrund?
- Hvad kan handicapforeninger bidrage med af viden (handicapforeninger, der kender til minoriteters vilkår)
- Kan netværk blandt minoriteter styrke familiernes viden om systemet og tilbudene?

## Økonomi

Forklaring af farvekoder:

**Kræver særskilt bevilling** • **Indgår allerede i budgetprocessen** • **Finansieres indenfor rammen**

Aktivitet		
Børn og unge		
Hurtig reaktion ved skolefravær	Ikke beregnet	Finansieres indenfor rammen.
Skolesocialrådgivere	49,2 mio. kr. (12,3 mio. kr. årligt frem til 2014)	Kræver særskilt bevilling. Indgår som budgetønske til budget 2011. NB: Resultatmål 1 og 2 afhænger af bevillingen.
Skoleskulkereklasser	7,2 mio. kr. (1,8 mio. kr. årligt frem til 2014)	Kræver særskilt bevilling Indgår som budgetønske til budget 2011. BUF forventes ligeledes at finansiere 1,8 mio. kr. årligt.
Styrkelse af gadeplansarbejdet i fire udsatte boligområder	9,2 mio. kr. 4,6 mio. kr. årligt i 2009 og 2010	Finansieret indenfor den boligsociale ramme og af midlerne til en styrket gadeplansindsats i budget 2009.
Interventionsteam i Tingbjerg	2 mio. kr. 1 mio. kr. årligt i 2009 og 2010. BIF vil anmode ØKF om overførsel af ubrugte midler fra 2009 til 2011	Midlerne blev afsat med Beskæftigelsesaftalen 2009/2010 og blev omplaceret til hhv. SOF og BUF.
Udvikling af screeningsværktøj	3,5 mio. kr. 0,5 mio. kr. i 2010 samt 1,5 mio. kr. årligt i 2011 og 1012	Finansieret via demografimidlerne.
Udvidelse af dommervagtsprojektet	2,1 mio. kr. (0,7 mio. kr. årligt frem til 2013)	Finansieret i budget 2010.
Styrkelse af kontaktpersonindsatsen	5,75 mio. kr. (2,55 mio. kr. i 2010 samt 3,2 mio. kr. årligt frem til 2013)	Finansieret via demografimidlerne.
Medfinansiering af helhedsplaner	Ikke beregnet	Finansieret over den boligsociale ramme.
Hjemløshed		
Implementering af Hjemløsestrategiens indsatser	250 mio. kr. over 4 år (2009-2012)	Satspuljen finansierer 210 mill. kr., resten finansierer Københavns Kommune – delvist som medfinansiering fra eksisterende indsatser, som bidrager til strategien, delvist fra budgetmidler, som blev bevilget i budgetaftalen for 2010.

Misbrug		
Brobygning mellem psykiatri og misbrugsbehandling og udvidet samarbejde med politi og kriminalforsøg	Ikke opgjort Opgøres ifm. Misbrugsstrategien	Kræver særskilt bevilling. Finansieres over Misbrugsstrategien, forudsat godkendelse. NB: Resultatmål 5 og 6 afhænger af bevilling.
Øgede omkostninger til behandling pga. flere i behandling	Ikke opgjort Opgøres ifm. Misbrugsstrategien	Finansieres over Misbrugsstrategien, forudsat godkendelse.
Sikre flere hjemløse misbrugere en passende bolig med støtte via hjemløsestrategien.	Ikke opgjort	Finansieres over Hjemløsestrategien.
Kvinder med etnisk minoritetsbaggrund		
Opsøgende indsats for kvinder udsat for vold og specialteam for partnervold	Ikke opgjort	Kræver særskilt bevilling. Finansieres over handleplanen mod partnervold forudsat godkendelse. NB: Resultatmål 7 og 8 afhænger af bevilling.
Indsats for isolerede kvinder	Ikke opgjort	Finansieres over BIF-SOF strategien.
Psykiatri		
Øget andel af SKP'ere i opsøgende teams samt myndighedspersonale til rådgivning og sagsbehandling samt målrettet kompetenceudvikling.	7,6 mill.kr. (ca. 1,9 mill.kr årligt til personale samt kompetence-udvikling ca. 300.000 kr. årligt)	Kræver særskilt bevilling NB: Resultatmål 9 afhænger af bevilling.
Etablering og drift af værested (opstart i 2011)	10,5 mill.kr (3 mill.kr årligt, 1,5 mill.kr i 2011)	Kræver særskilt behandling. NB: Resultatmål 9 afhænger af bevilling.
Udvidelse af botilbudspadser (fra 2013)	15 mill.kr (7,5 mill.kr årligt pr. 2013)	Kræver særskilt behandling. NB: Resultatmål 9 afhænger af bevilling.
Formaliseret samarbejde mellem SOF og BUF	Ikke opgjort	Finansieres indenfor rammen.
Formaliseret samarbejde mellem SOF og BUF	Ikke opgjort	Finansieres indenfor rammen.
Formaliseret samarbejde mellem SOF og BUF	Ikke opgjort	Finansieres indenfor rammen.
Boligområdet		
Administration af udlejningsaftale med BL	Ikke opgjort	Finansieres indenfor rammen.
Boliganvisning	Ikke opgjort	Finansieres indenfor rammen.
Handicapområdet		
Intern medarbejder 3/4 årsværk tilknyttet forskningsenheden / Alternativt sætte analysen i udbud til konsulentfirma	300.000 kr.	Kræver særskilt bevilling.
Tværgående initiativer		
Kompetenceudvikling af frontpersonale	120.000 kr. <sup>11</sup> (40.000 til udvikling af kursus samt 20.000 årligt til afholdelse af tre halvdagskurser, men uden kursusdeltagelsen)	Finansieres indenfor rammen
Datatræk fra Danmarks Statistik til måling og understøttelse af integrationsindsatsen på tværs af målgruppeområderne		Kræver særskilt bevilling. NB: Muligheden for at følge op på handleplanens indikatorer for resultatmålene, 1, 2, 7, 8 og 9 afhænger heraf.

11: Heri regnes med to medarbejdere til 500,- i timen. Der planlægges i alle fire år to årlige halvdagskurser som et modul i introduktionsforløbet for nye medarbejdere i lokalforvaltningen., samt et årligt opfølgende halvdagskursus i regi af SOF Akademiet.

TEKNIK- OG  
MILJØUDVALGETS  
HANDLEPLAN  
FOR  
INTEGRATIONS  
POLITIKKEN



## Borger- og medarbejderrettede integrationsindsatser

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har den 12. februar 2010 anmodet Teknik- og Miljøudvalget om at udarbejde forslag til handleplaner med konkrete mål for integrationsindsatsen inden for forvaltningens område.

Teknik- og Miljøforvaltningen arbejder overordnet med integration ud fra to perspektiver. Det ene er det borgerrettede, der indeholder forvaltningens integrationsindsats i forhold til den konkrete opgaveløsning for borgerne. Det andet beskæftiger sig med det medarbejderrettede, som handler om integrationsindsatsen i forhold til forvaltningens medarbejder-sammensætning.

Teknik- og Miljøudvalget har af hensyn til overskueligheden valgt at udfylde en skabelon per handleplan inden for de tre fagområder. Det vil sige, at der for fagområdet bolig er knyttet to handleplaner, mens der for de *bemandede legepladser* er der én handleplan samt for miljøogsagsbehandling også én handleplan. Afslutningsvis er der én handleplan for forvaltningens indsats på det *medarbejderrettede* område.

Nedenfor er opstillet de handleplaner, som Teknik- og Miljøudvalget anmoder Beskæftigelses- og Integrationsudvalget om at tage med i sine overvejelser i forbindelse med den kommende drøftelse af Integrationspolitikken for 2011-2014.

### Borgerrettede indsatser

*Fagområde: Bolig*

1. Handleplan - Områdebaserede indsatser
2. Handleplan - Udlejning

*Fagområde: Bemandede legepladser*

3. Handleplan - Legepladser
4. Handleplan - Miljøogsagsbehandling

### Medarbejderrettede indsatser

*Fagområde: Mangfoldig personale- og rekrutteringspolitik*

5. Handleplan - Ansatte i Teknik- og Miljøforvaltningen

## Områdebaserede indsatser

### *Udfordringerne*

De områdebaserede indsatser, områdefornyelser og boligsociale helhedsplaner, sætter ind i områder af København, hvor udviklingen har betydet, at områderne skiller sig ud fra de omkringliggende kvarterer på en række parametre. Generelt kan man sige, at de områder, hvor der er en intensiveret, lokal indsats, har færre ressourcer end andre dele af København. Ofte er det områder, som har et dårligt ry, og som derfor fravælges af ressourcestærke beboere. De områdebaserede indsatser har til formål at afhjælpe de negative processer i sådanne områder og derved vende udviklingen og modvirke segregation i København, også den etniske segregation.

De områdebaserede indsatser skaber udvikling gennem helhedsorientering, ligebehandling og øget tværkommunalt samarbejde. Helhedsorienteringen betyder, at hvert område bliver betraget ud fra den samlede situation og at mange faggrupper og -forvaltninger er i spil. Hermed bliver fokus på integration også øget, idet der skabes en bred forståelse for de udfordringer i forhold til integration af det enkelte områdes forskellige grupper i forhold til hinanden og området som helhed. Ligebehandling ligger bl.a. i, at borgerne bliver behandlet forskelligt for at få lige muligheder for at deltage. Fx kan nogle grupper have behov for ekstra opfordring til at deltage, og nogle kan have behov for hjælp til helt at forstå konkrete diskussioner. Ved at sætte ind her, får flere mulighed for at deltage og engagere sig i den områdebaserede indsats. Forvaltningernes engagement i indsatserne og den kommunale organisering betyder, at det lokale, tværkommunale samarbejde styrkes. Dette hænger tæt sammen med helhedsorienteringen, og den brede involvering, som er en af de områdebaserede indsatsers særkende.

### *Målsætninger*

I Integrationspolitikken d. 14. juni 2006 var det et mål for de områdebaserede indsatser, at der ikke kom nye udsatte boligområder. Det er et mål, som stadig kan siges at være gældende, idet segregationen ønskes mindsket. Parametrene for udpegningen af udsatte boligområder er ændret,

således at man i det forgangne år har oplevet en stigning fra to til seks områder (i 2006 var der fem udsatte boligområder i København). Denne stigning skyldes dog ikke en negativ udvikling, men udelukkende en ændring af den statistiske opgørelsesmetode.

Det er også en målsætning, at Teknik- og Miljøforvaltningen er med til at udvikle nye værktøjer til at modvirke segregation og negativ udvikling i de områder af København, som ikke kan få helhedsplaner eller områdefornyelser.

Et andet mål er, at de områdebaserede indsatser, særligt områdefornyelserne, evner at inddrage alle interessenter i det enkelte område. Det er afgørende for områdefornyelsernes succes, at interessentinddragelsen involverer så mange som muligt og at processen er åben og inkluderende. Ved udvælgelse af nye områder til områdefornyelse arbejdes der hver gang med nye metoder til inddragelse. Områdefornyelserne i Skt. Kjelds Kvarter Nord og Syd 2010-2016 vil fokusere på at bruge netværk som dialogmetode. Der arbejdes således progressivt med at sikre dialogen med interessenterne for hver områdefornyelse.

Endvidere har Teknik- og Miljøforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen udarbejdet en ny måde at arbejde med borgerinddragelsesprocesser. Projekt "Hør Københavnerne" har bl.a. udarbejdet en online værktøjskasse, som medarbejdere kan bruge, når de planlægger dialogforløb. I værktøjskassen findes der bl.a. gode råd til, hvordan man inddrager etniske københavnere, idet det er forvaltningernes erfaring, at det er vanskeligt at få disse borgere til at deltage i visse former for arrangementer. I nogle projekter vil det være særligt vigtigt at nå ud til etniske københavnere, og det er nu et værktøj, der klæder projektlederne på til at tilpasse deres dialogstrategi til dette. Projekt "Hør Københavnerne" er ved at blive implementeret i de to forvaltninger.

I kraft af det helhedsorienterede perspektiv har de områdebaserede indsatser allerede et integrationsfokus i de områder, hvor der er udfordringer med integrationen.

På baggrund af Teknik- og Miljøforvaltningens erfaringer med de områdebaserede indsatsler, og ny styringsreform på det almene boligområde, har forvaltningen sammen med de øvrige forvaltninger udviklet en ny organisatorisk og politisk samarbejdsstruktur. Strukturen sikrer målene fastsat i Boligpakke 2 om tværgående samarbejde og politisk forankring gennem dels en høj grad af intern kommunal koordination og samarbejde med en politisk forankring i et Borgmesterforum, dels et stærkt samarbejde med den almene sektor med politisk forankring i et Partnerskabsforum. Til den nye organisering vil der blive indgået aftaler mellem den almene sektor og kommune på flere niveauer, som sikrer det fremadrettede samarbejde.

Den nye organisering vil blive politisk behandlet i kommunen og den almene sektor i 2. kvartal 2010 og dermed være klar til at blive implementeret i 3. kvartal 2010.

Teknik- og Miljøforvaltningen ser den nye samarbejdsstruktur som en løftestang på boligområdet, idet den almene sektor er en særdeles væsentlig samarbejdspartner for at opfylde integrationsmålene om de områdebaserede indsatsler og udlejningsaftalen.

#### *Forslag til indikator for den overordnede målsætning*

De udsatte boligområders udvikling evalueres hvert år i forbindelse med evalueringen af den fleksible udlejningsordning. Fremover vil den generelle udvikling i byen også kunne monitoreres via det socioøkonomiske københavnerkort, som udvikles i samarbejde med alle kommunens forvaltninger. Det parameter, som der specifikt måles på, er antallet af beboere i den erhvervsaktive alder udenfor arbejdsmarkedet.

#### *Resultatmål*

Det er et ønske, at der udarbejdes ansøgninger til Socialministeriet, der giver mulighed for at igangsætte områdefornyelser i 2010, 2011 og 2012. Dette sker for at kunne fortsætte det målrettede arbejde mod segregering i København.

Forslag til indikator(er) for resultatmålet Resultatmålet kan aflæses i antallet af områdefornyelsesansøgninger, der ønskes godkendt i Teknik- og Miljøudvalget forud for afsendelse til Socialministeriet.

#### *Aktivitetsmål*

Teknik- og Miljøforvaltningen forventer at modtage et positivt svar på reservationsansøgningen til områdefornyelse med opstart i 2010 i Skt. Kjelds Kvarter på Ydre Østerbro.

## Økonomi

Overordnet mål: Der må ikke komme nye udsatte boligområder i København		
Aktivitet	Omkostning	Finansiering
Helhedsplaner 2010 - tillæg og nye planer Projekterne har forskellig varighed, nogle løber frem til 2015.	Tilsagnene er ikke endelige, men det forventes, at Landsbyggefonden bidrager med 32.172.000 kr., Københavns Kommune med 6.812.020 kr. og boligorganisationerne med 9.533.947 kr.	Samtlige kommunale forvaltninger har været med til at medfinansiere en eller flere af helhedsplanerne.
Overordnet mål: Der ansøges om en ny områdefornyelse i 2010, 2011 og 2012.		
Aktivitet	Omkostning	Finansiering
Områdefornyelse i Skt. Kjelds Kvarter Nord og Syd	60 mio. kr.	Op til 20 mio. kr. fra Socialministeriet og op til 40 mio. kr. fra Teknik- og Miljøudvalget.
Nye områdefornyelser 2011 (to områdefornyelser)	Op til 60 mio. kr.	Op til 20 mio. kr. fra Socialministeriet og op til 40 mio. kr. fra Teknik- og Miljøudvalget
Nye områdefornyelser 2012 (to områdefornyelser)	Op til 60 mio. kr.	Op til 20 mio. kr. fra Socialministeriet og op til 40 mio. kr. fra Teknik- og Miljøudvalget
<b>I alt</b>	<b>Op til 258 mio. kr.</b>	

### *Lige muligheder og repræsentation af etniske minoriteter*

Både i helhedsplanerne og i områdefornyelserne gøres der fortsat et stort arbejde for at sikre, at også borgere, der ikke har dansk som modersmål, kan deltage i udviklingen. Der laves borgerdialogforløb, som er tilrettelagt ud fra bl.a. etniske borgere som målgruppe, og i nogle projekter holder man fx formøder til styregruppemøderne for de styregruppemedlemmer, der har svært ved at forstå det skriftlige materiale og deltage i diskussionen. På den måde klæder man disse deltagere på til at være aktive medspillere.

Både i helhedsplanerne og i områdefornyelserne bliver der lavet opsøgende arbejde i forhold til bl.a. etniske grupper. Det kan fx være forældre, kvinder, børn, unge eller andre, som indsatserne er målrettet at støtte. Desuden er det ofte sådan, at etniske borgere, som taler og læser rimeligt godt dansk, og som viser interesse for indsatserne, ofte bliver personligt opfordret til at tage aktiv del i indsatserne. Dette forhold gør sig dog også gældende for etnisk danske borgere, som viser interesse og som har ressourcer, der kan komme indsatserne til gavn.

Ved etablering af sekretariaterne til områdefornyelserne i Gl. Valby og Husum, blev Task Force Integration i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen inddraget i udarbejdelsen af stillingsopslagene til sekretariatsmedarbejdere. TMF ønskede at modtage flere ansøgninger fra kvalificerede ansøgere med anden etnisk baggrund end dansk. Desværre lykkedes det kun i ét tilfælde at matche kvalifikationer med stillingen, og her endte det med, at vedkommende sprang fra af personlige årsager. Det er dog ikke udelukket, at man fremover igen vil gøre en særlig indsats for også at have etniske medarbejdere på områdefornyelsernes sekretariater.

### **Udlejning** *Udfordringer*

Teknik- og Miljøforvaltningen har indenfor rammerne af den såkaldte "BL-aftale" indgået aftaler med de almene boligorganisationer, som fastlægger omfanget af fleksibel udlejning i forhold til andre udlejningstyper (venteliste, kommunal anvisning, kombineret udlejning<sup>12</sup>, byfornyelsesgenhusning mv.) i perioden 2007 - 2010. De fleksible udlejningskriterier, der indgår i aftalerne, indebærer, at der ved udlejning af en del af de ledige boliger gives fortrinnsret til personer, der er i arbejde, unge uddannelsessøgende, seniorer og skilsmisseramte. Udlejningsaftalerne er derfor et væsentligt redskab i Integrationspolitikken.

Det er i forbindelse med den mellem partierne A, B, F, Ø, V, K og O i Københavns Borgerrepræsentation indgåede aftale af 11. juni 2009 om Boligpakke II fastslået, at fleksibel udlejning skal bruges til at imødegå ghettoisering, men at evalueringen samtidig skal have fokus på tilgængelighed og opfyldelse af borgernes boligsociale behov. Aftalerne skal altså på den ene side modvirke, at der sker en ophobning af sociale problemer i bestemte boligområder og på den anden side sikre at kommunen fortsat kan løse sine boligsociale forpligtelser, og at boligerne generelt er tilgængelige for alle sociale grupper. Hovedudfordringen er dermed at afveje de forskellige hensyn overfor hinanden, så der samlet set opnås et tilfredsstillende resultat.

Ud fra en integrationsmæssig synsvinkel kan peges på følgende udfordringer:

- Socialministeriet offentliggør hvert år en liste over udsatte boligområder, hvor reglerne om kombineret udlejning kan tages i brug. Der er tale om områder af en vis størrelse med en høj andel af beboere udenfor arbejdsmarkedet. I januar 2010 var der 6 boligområder i København på listen<sup>13</sup>. Hvis ledigheden stiger kan det føre til, at antallet af udsatte boligområder stiger og/eller at andelen af beboere udenfor arbejdsmarkedet i de 6 områder øges.
- København har herudover en række andre små og store boligafdelinger, hvor mere end 40 % af beboerne er uden for arbejdsstyrken - de såkaldte højrisikoafdelinger (40 plus). Evalueringen af de fleksible udlejningsaftaler i 2009 viste, at antallet af afdelinger og boliger i højrisikoafdelinger<sup>14</sup> var reduceret fra 60 afdelinger med ca. 6.500 boliger ved udgangen af 2006 til 21 afdelinger med ca. 1.400 boliger ultimo 2008 primært som følge af den gunstige beskæftigelsessituation, som prægede størstedelen af perioden. Hvis ledigheden stiger kan billedet imidlertid hurtigt vende igen, så der kommer nye højrisikoafdelinger og beboersammensætningen i områderne bliver mere skæv.
- For at modvirke social segregation er det fastlagt i BL-aftalen, at udsatte boligområder og afdelinger i kategorien 40 plus skal friholdes for boligsocial anvisning<sup>15</sup>. Da kommunen fortsat skal kunne leve op til sine boligsociale forpligtelser, indgår det i aftalen, at den kommunale anvisning øges i andre boligafdelinger. Strategien kan føre til en ophobning af sociale problemer i de "modtagende" afdelinger - at antallet af højrisikoafdelinger stiger.

12: Afvisning af kontant- og starthjælpsmodtagere ved udlejning af boliger i udsatte boligområder - mod anvisning af erstatningsbolig i et andet område.

13: Antallet af udsatte boligområder er steget i forhold til Ministeriets udmelding i 2009. Dette skyldes imidlertid ændringer i udpegningskriterierne og er således ikke udtryk for, at der har været en negativ udvikling i områderne.

14: Defineret ud fra kommunale data

15: I forbindelse med evalueringen af de fleksible udlejningsaftaler i 2010 skal der tages stilling til om dette også skal gælde udsatte boligområder udpeget efter de nye kriterier.

*Målsætning*

Det overordnede formål med udlejningsaftalerne er at opnå socialt bæredygtige og mangfoldige boligområder, hvor beboerne trives og føler sig trygge.

De almene boliger skal generelt være tilgængelige for alle sociale grupper, herunder også borgere, der hverken opfylder kriterierne for fleksibel udlejning eller har mulighed for at komme i betragtning til en boligsocial anvisning.

*Forslag til indikator for den overordnede målsætning*

Udviklingen i beboersammensætningen i de almene bebyggelser følges tæt mht. arbejdsmarkedstillknytning, demografi mv. Den årlige evaluering omfatter også en analyse af hvordan de forskellige udlejningstyper påvirker beboersammensætningen i forhold til alder, herkomst, kontanthjælpsmodtagere, og førtidspensionister samt modtagere af overførselsindkomster. Herved søges effekten af udlejningsaftalerne isoleret i forhold til effekten af de generelle konjunkturer og særlige beskæftigelsesindsatser.

Som supplement til de registermæssige, sociodemografiske oplysninger er der i 2007 - 2008 gennemført undersøgelser af den såkaldte "sociale kapital" i 40 københavnske almene boligafdelinger. Disse undersøgelser er gentaget i 2009/2010 og resultatet vil indgå i den endelige evaluering af aftalerne til belysning af beboernes trivsel og netværksopbygning i og udenfor boligområderne.

Boligorganisationerne indberetter årligt udlejninger efter de forskellige udlejningstyper, som kan dokumentere tilgængeligheden via almindelig ventelisteudlejning og boligsocial udlejning.

*Resultatmål*

Udlejningsaftalerne understøtter Integrationspolitikens målsætning om, at andelen af overførselsindkomstmottagere i de udsatte boligområder og i de såkaldte højrisikoafdelinger skal falde.

Der er endvidere fokus på, at andre boligområder ikke udvikler sig i en uheldig retning, så der opstår nye udsatte boligområder eller antallet af højrisikoafdelinger stiger.

I forhold til øvrige afdelinger (40 minus) er der fokus på, at andelen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet ikke må stige væsentligt, jfr. at der er øget boligsocial anvisning i disse afdelinger.

Som nævnt skal udlejningsaftalerne også varetage andre modsatrettede hensyn. Det er således et mål, at den boligsociale venteliste ikke stiger.

*Forslag til indikator(er) for resultatmålet*

En relevant indikator for integrationsindsatsen vil fortsat være Socialministeriets udpegning af udsatte områder i København, men udgangspunktet for målopfølgelsen må være antallet af udsatte områder i 2010, jfr. at kriterierne for udpegning af udsatte områder er grundlæggende ændret pr. 1. januar 2010. Antallet af udsatte områder i 2010 kan derfor ikke sammenlignes med antallet af udsatte områder i de tidligere år.

*Aktivitetsmål*

Der gennemføres i 2010 en evaluering af de gældende udlejningsaftaler, der udløber i 2010. Evalueringen vil bl.a. omfatte en erfaringsopsamling fra de første 3 år med de nuværende udlejningsmodeller. Der skal endvidere som en del af evalueringen tages stilling til hvordan de nye værktøjer, som er introduceret som en del af almenboligereformen, skal indgå i udlejningsstrategien fremover. De nye værktøjer giver mulighed for annoncering udenom ventelisten, aftaler om 100 % fleksibel udlejning, udvidet brug af kombineret udlejning samtidig med at børnefamiliernes fortrinsret til store boliger er ophævet og erstattet af en aftalemulighed.

Forhandlinger med de almene boligorganisationer om videreførelse af aftalerne med evt. justeringer i en ny periode på maksimalt 4 år vil indgå i styringsdialogen ultimo 2010 med henblik på, at nye aftaler kan træde i kraft den 1. januar 2011.

*Økonomi*

Integrationstiltagene varetages inden for eget budget og har dermed ingen økonomiske konsekvenser.

*Lige muligheder og repræsentation af etniske minoriteter*

Udlejningsaftalerne må ikke diskriminere i forhold til etnicitet mv., da dette vil være i strid med internationale konventioner, som Danmark er forpligtet til at efterleve.

**Bemandede legepladser***Målsætning*

Gennem legepladsernes pædagogiske aktiviteter og medarbejdernes synlighed skabes der et tolerant og mangfoldigt lokalområde, hvor der er mulighed for at knytte bånd på tværs af kulturerne og aldersgrupperne. Som derved skaber gode relationer i lokalområdet.

Personalet arbejder med brobyggeri, hvor børn og unge i området sluses over i fritids- og ungdomsklubber, daginstitutioner og foreninger.

Kontakten og interaktionen blandt legepladsernes mangfoldige brugergrupper, er en effektiv metode til at nedbringe isolation blandt etniske minoriteter (fx etniske kvinder og børn), skabe større gensidig forståelse og tolerance, hvilket i sidste ende er med til at øge integrationen.

*Udbygning af aktiviteter og brobyggeri*

Området har et ønske om udvidede åbningstider i sommerhalvåret samt mulighed for tilrettelæggelse af flere borgerrettede aktiviteter fremover.

**Miljøsagsbehandling i forhold til etnisk ejede virksomheder***Udfordringer*

At TMF får etableret et en sagsbehandling på udvalgte områder, som bidrager til at etnisk ejede virksomheder bliver bevist om korrekt miljømæssig drift af virksomheden.

### Målsætninger

Den overordnede målsætning er, at Teknik og Miljøforvaltningen får etableret forskellige tiltag på udvalgte områder, som bidrager til at etnisk ejede virksomheder bliver bevist om korrekt miljømæssig drift af virksomheden herunder konsulentarbejder omkring formidling af forvaltningens miljøsagsbehandling vedr. miljøgener og/eller tilsyn for etnisk ejede virksomheder

- På mellemlangt sigt forventes det, at Teknik og Miljøforvaltningen har fået udarbejdet procedurer, som gør
  - at det i forbindelse med åbning af nærgenbrugsstation i 2010 i Hørgården (Urban-planen) er aftalt med Miljøpunkt Amager at bruge nærgenbrugsstationen som element i deres undervisningsforløb ifm. miljøambassadør-kurserne
- På kort sigt forventes det, at Teknik og Miljøforvaltningen iværksætter følgende aktiviteter:
  - at forvaltningens konsulent formidler forvaltningens budskaber samt mulige konsekvenser for virksomhedsejere.
- Handleplanen forventes finansieret af Affald med 120.000 kr. pr. budgetår, og der er indgået konkret aftale med en konsulent. Aftalen løber pr. budgetår og fornyes dermed årligt.

### Lige muligheder og repræsentation af etniske minoriteter

- A. I forbindelse med sagsbehandling og ved evt. kampagner screener forvaltningen behovet for om der f.eks. er behov for supplerende handlinger for specielle grupper af borgere som f.eks. etniske borgere enten på grund af fysiske forhold eller særlige målgrupper.
- B. Ja qua forvaltningens rekrutteringspolitik.

### Ansatte i Teknik- og Miljøforvaltningen

#### Udfordringer

Den medarbejderrettede integrationsindsats har været målrettet mod, at få medarbejdersammensætningen i Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF) til at afspejle befolkningssammensætningen i København med hensyn til fag- og uddannelsesbaggrund jf. Københavns Integrationspolitik for 2006-2010.

Den seneste opgørelse fra "Statistisk redegørelse om ansatte i Københavns Kommune med anden etnisk baggrund end dansk 2009" viser, at TMF i 2009 har 60 udenlandske personer fra vestlige lande ansat, svarende til 3 % af det samlede antal ansatte i TMF, og 180 personer fra ikke-vestlige lande ansat, svarende til 8,9 % af det samlede antal ansatte i TMF. Dvs. at der i alt er ansat 240 personer af udenlandsk herkomst. I Københavns arbejdsstyrke i 2009 er 6,3 % fra vestlige lande og 10,9 % fra ikke-vestlige lande. Samlet set svarer det til 17,2 % med udenlandsk herkomst. Mht. den uddannelsesmæssige baggrund, for de ansatte i TMF med en anden etnisk baggrund end dansk, er der sket markante ændringer fra 2007-2009 i tre faggrupper.

Antallet af akademikere fra ikke-vestlige lande er steget fra 2,6 % til 4,6 %, antallet af kontor- og it-personale fra vestlige lande er steget fra 2,7 % til 3,7 % og for ikke-vestlige lande fra 3,9 % til 6,8 %. Det er netop disse faggrupper, der har været særligt i fokus i forhold til integrations- og oplæringsstillinger, samt elever i TMF. Yderligere er antallet af specialarbejdere fra ikke-vestlige lande steget fra 5,1 % til 15,0 %.

Den seneste statistik viser, at vi nu særligt er bagud på ansættelse af akademikere med vestlig oprindelse, hvorfor de seneste integrations- og oplæringsstillinger i TMF er rettet mod akademikere.

På baggrund af TMFs begrænsede erfaringsomfang med integrations- og oplæringsstillinger og elever af anden etnisk herkomst samt et stort ansøgerfelt af udenlandsk herkomst ved disse stillingsopslag, oplever TMF at der kan spores en tendens i retning af at medarbejdere med ikke-vestlig oprindelse har sværere ved at udfylde de almindelige krav, der forventes af en medarbejder på en dansk arbejdsplads. Dette kunne indikere, at Københavns Kommune kunne have gavn af at udvikle andre integrationstiltag end integrations- og oplæringsstillingerne, i retning af at gøre jobsøgende af udenlandsk herkomst mere jobparate til en dansk arbejdsplads og de almindelige krav der forventes en medarbejder kan udfylde. Som eksempler kan nævnes at arbejde projektorienteret og tage et selvstændigt initiativ.

Endvidere kunne mange ansøgere af udenlandsk herkomst have gavn af i højere grad at blive kompetenceafklaret såvel via en anerkendt vurdering af deres uddannelse, som via en praktisk vurdering fra en arbejdsplads af deres faglige kompetenceniveau. Københavns Kommune kunne med fordel udvikle flere integrationsstiltag i denne retning.

### Målsætning

I TMF ønsker vi fremadrettet at arbejde mod en medarbejdersammensætning, der på de enkelte fag- og uddannelsesområder afspejler arbejdsstyrkens sammensætning i Københavns Kommune.

### Økonomi

Integrationstiltagene varetages inden for eget budget og har dermed ingen økonomiske konsekvenser.

### Lige muligheder og repræsentation af etniske minoriteter

For så vidt angår den internt rettede del af TMF's integrationsarbejde, har Teknik og Miljøforvaltningen siden 2007/08 målrettet arbejdet på at opfylde den eksisterende Integrationspolitik's målsætning om, at medarbejdersammensætningen på de enkelte fag- og uddannelsesområder skal afspejle befolkningssammensætningen i København.

---

Som baggrund for denne indsats har TMF anvendt den statistik, vi får stillet til rådighed fra Økonomiforvaltningen, senest ”Statistisk redegørelse om ansatte i Københavns Kommune med anden etnisk baggrund end dansk 2009”. Med henblik på at opnå en medarbejdersammensætning, der på fag- og uddannelsesområder afspejler befolkningssammensætningen, har TMF oprettet et antal integrations- og oplæringsstillinger, der målrettes de fag- og uddannelsesgrupper, som vi statistisk set er bagud med i forhold til befolkningssammensætningen.

I en kommende ny Integrationspolitik bør målsætningen rettes mod, at medarbejdersammensætningen på de enkelte fag- og uddannelsesområder afspejler sammensætningen af Københavns Kommunes arbejdsstyrkes sammensætning, og ikke befolkningssammensætningen i Københavns Kommune. Begrundelsen herfor er, at befolkningssammensætningen ikke er identisk med antallet af personer i den arbejdsdygtige alder.

Imidlertid har der hidtil været en relativt stor usikkerhedsfaktor i statistikken. Den seneste fra 2009 viser i tabel 3 ”Arbejdsstyrken i København i alderen 16-66 år efter oprindelse og højeste fuldførte uddannelse 01.01.2007”, at uddannelsesniveauet er uoplyst for 46,1 % af arbejdsstyrken fra vestlige lande og 38,6 % fra ikke-vestlige lande. Dette medfører en relativt høj usikkerhedsfaktor, når TMF forsøger at målrette rekrutteringsindsatsen. Yderligere bliver sammenligningsgrundlaget noget skævt, når en tabel fra 2007 skal sammenlignes med en tabel fra 2009. TMF skal derfor opfordre til, at Økonomiforvaltningen arbejder på at forbedre det statistiske materiale til brug for arbejdet med Integrationspolitikens målsætninger om medarbejdersammensætning.

# ØKONOMI UDVALGETS HANDLEPLAN TIL INTEGRATIONS POLITIKKEN

Økonomiudvalget har bidraget til at nå følgende to mål Integrationspolitikken 2007-2010:

- I perioden til og med år 2010 skal andelen af beskæftigede etniske minoriteter øges med 10 procentpoint til ca. 64 %<sup>16</sup>. Herunder har Københavns Kommune det mål, at medarbejdersammensætningen på de enkelte fag- og uddannelsesområder skal afspejle arbejdsstyrken i København.
- Der må ikke komme nye udsatte boligområder i København

Begge målsætninger blev i perioden 2007-2009 nået.

## Udfordringer

Der er fortsat en række udfordringer på Økonomiudvalgets område.

- Etnisk minoritetsdrengene fra ikke-vestlige lande i aldersgruppen 15- 19 år er overrepræsenterede i kriminalitetsstatistikken. Således var andelen i 2007, der dømmes for en lovovertrædelse, opgjort til 11,5%, mens tilsvarende tal for unge drenge med dansk herkomst er 7,7%.
- OECD anfører<sup>17</sup>, at Københavns Kommune ikke er gode til at tiltrække udenlandsk arbejdskraft. Samtidig er branchespredning blandt iværksættere, der er etniske minoriteter meget begrænset<sup>18</sup>.

- Der er 6 boligområder<sup>19</sup> i København, hvor kombineret udlejning kan anvendes. I betragtning af krisen er der risiko for stigende ledighed hvilket kan medføre en forøgelse i antallet af disse områder.
- Der var ved udgangen af 2009 2 udsatte områder i Københavns Kommune<sup>20</sup>. Da integrationspolitikken blev vedtaget i 2006 var der 5 udsatte områder: Tingbjerg/Utterslevhuse, Mjølnerparken, Akacieparken, Aldersrogade/Vognvænget samt Lundtoftegade. I 2008 udgik Lundtoftegade og i 2009 udgik Akacieparken samt Aldersrogade/Vognvænget.

16: BIF er ansvarlig for den overordnede målsætning (64 %), det vil sige andelen af beskæftigede indvandrere i kommunen.

17: Kritikpunkt i OECD Rapport 27. januar 2009 om hovedstadens konkurrenceevne.

18: Den manglende branchespredning antages bl.a. at øge konkurrencen på omkostningsniveauet i specifikke branceområder, hvilket øger risikoen for brug af sort arbejde, salg af ufortoldede varer, overtrædelse af miljø- og hygiejnelovgivning m.v. indenfor disse områder.

19: Indenrigs- og Socialministeriet beregner og offentliggør hvert år en liste over boligområder, der er kendetegnet ved en høj andel af beboere uden for arbejdsmarkedet. Efter reglerne i almenboliglovens § 51b kan disse områders boliger udlejes efter bestemmelserne om kombineret udlejning. Per 1/1 2010 har ministeriet udpeget 6 boligområder i København, hvor der ved årsskiftet kun var udpeget 2. Det ændrede antal skyldes en ændring af almenboligloven, som ligeledes trådte i kraft på 1/1 2010, og hvor der nu skal være færre beboere både i området og uden for arbejdsmarkedet.

20: Det har ikke været muligt at afklare, om ministeriets ændrede liste over boligområder, hvor kombineret udlejning kan anvendes, betyder en ændring i antallet af udsatte boligområder.

- Der er en fortsat etnisk opdeling i de udsatte boligområder. Det fremgår af evalueringen i 2009 af den boligaftale, der i 2006 blev indgået med Boligselskabernes Landsforening, at andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande er markant højere i de udsatte områder (64-78%) og i højrisikoområderne (51-61%) end i de øvrige områder. Samtidig sker der en fortsat koncentration af etniske grupper i Tingbjerg/Utterslevhuse.
- Borgerrepræsentationen har besluttet at øge antallet af elev- og praktikstillinger i Københavns Kommune med yderligere 176 fra 1087 (dec. 2008) til 1.263<sup>21</sup> i 2010. Finanskrisen har medført, at de unge er en særlig risikogruppe. De nyeste prognoser viser ledigheden stigning med godt 75 pct. fra 2008 til 2010, hvilket går særligt hårdt ud over de 16-29-årige. En kompetencegivende uddannelse er det bedste værn mod ledighed, og det kræver praktikpladser.
- Manglende brug af hårde sociale klausuler. Resultater i forhold til sociale klausuler er, at der ved udgangen af 2008 var indgået 421 såkaldte bløde klausuler og kun 3 hårde klausuler<sup>22</sup>.

### Målsætninger

Økonomiudvalget har 4 overordnede målsætninger, som bl.a. skal adressere nogle af de ovenfor nævnte udfordringer:

1. København skal fremme etablering, overlevelse og vækst for iværksættere - herunder kvinder - og mindre virksomheder med etnisk minoritetsejere.
2. I København skal beboersammensætningen være mangfoldig, og andelen af beboere i beskæftigelse i udsatte boligområder skal være stigende.
3. Kommunens medarbejdersammensætning skal afspejle arbejdsstyrken i København med hensyn til etnicitet og uddannelsesmønster.

4. Forebygge og bekæmpe kriminalitet særligt blandt unge gennem "Sikker By Programmet".

De overordnede målsætninger understøttes af en række indsatser, der alle forventes at bidrage til indfrielsen af de overordnede målsætninger. Nedenfor beskrives indsatserne.

### Fremme virksomheder med etnisk minoritetsejere

#### Resultatmål

København skal fremme etablering, overlevelse og vækst for iværksættere - herunder kvinder - og mindre virksomheder med etnisk minoritetsejere.

Resultatet er at fremme iværksætteri og innovationsniveauet blandt virksomheder med etnisk minoritetsejere. Etniske iværksættere og erhvervsdrivende skal opnå højere overlevelseshastighed og vækst. I dag etablerer etnisk minoriteter sig i højere grad end etniske danskere som selvstændige erhvervsdrivende, men har en lavere overlevelseshastighed og vækst.

#### Indikator

Overlevelseshastigheden for virksomheder etnisk minoritetsejere skal vokse med 2 procentpoint om året fra 2010 frem til 2013.

#### Aktiviteter

Det nationale initiativ Etnisk Erhvervsfremme skal implementeres fra medio 2010 (4-årigt projekt med støtte fra bl.a. Integrationsministeriet, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Socialfonden samt 6 kommuner, bl.a. Odense, Århus og København). Såfremt Etnisk Erhvervsfremme gennemføres, skal Københavns Erhvervscenter (KEC) fra efteråret 2010 have fokus på følgende målgrupper og aktiviteter, som KEC vil igangsætte:

- a) Virksomheder med etnisk minoritetsejere som modtager opsøgende rådgivning og hvor KEC sørger for, at øvrige myndigheder inddrages så ofte som muligt.
- b) Etnisk minoritetsunge: KEC hjælper med at indlede et samarbejde med erhvervsskoler i København (Kbh's Tekniske Skole, Niels Brock) om iværksætteri på erhvervsuddannelserne.
- c) Expats og medfølgende ægtefæller: KEC yder hjælp til expats/medfølgende ægtefæller, der gerne vil etablere egen virksomhed.
- d) Kvindelige iværksættere med etnisk minoritetsbaggrund: KEC yder hjælp til etnisk minoritetskvinder, der gerne vil etablere egen virksomhed. Fortsætte de gode resultater fra Q-projektet "kom i gang for q-iværksættere" første fase (perioden januar 2009 – april 2010). Målet med projektet er at styrke kendskabet og fremme lysten til iværksætteri blandt kvinder med anden etnisk baggrund end dansk. Projektet er rettet mod alle "nye" kvinder i København, både de der har vestlig og de der har ikke vestlig baggrund.

### Økonomi

KEC medfinansierer Etnisk Erhvervsfremme med 1,8 mio. kr. i 2010. Q-projektet videreføres med 600 t.kr. i 2010. Dermed en finansiering på 2,4 mio. kr. i alt. Handleplanen finansieres i 2010 med 1,8 mio. i KEC's ramme samt 600 t.kr. via Kick-Start København.

### Fremme social iværksætteri

#### Resultatmål

København skal benytte social iværksætteri som metode til øget iværksætteri, øget tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet blandt unge med anden etnisk baggrund.

21: Borgerrepræsentationen har med budget 2010 vedtaget, at der afsættes en lønsumspulje til oprettelse af 50 ekstra elev- og praktikpladser. Derudover skal der sikres 50 ekstra praktikpladser blandt virksomheder, som kommunen indgår købskontrakter med i de kommende år.

22: En **hård** klausul er, at tilbudsgiver forpligter sig ved underskrivelse af en rammeaftale med Københavns Kommune til at beskæftige et antal ledige borgere med opgaver knyttet til leverancen af ydelser, der følger af denne rammeaftale. En **blød** klausul er fx at virksomhedens personalepolitik indeholder afsnit om en mangfoldig arbejdsplads/social ansvarlighed.



København har stadigvæk store udfordringer mht. unge med anden etnisk baggrund og deres manglende tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Socialøkonomi er et nyt indsatsområde i København (en overordnet strategi forventes vedtaget af Borgerrepræsentationen inden sommer), men København mangler konkrete erfaringer med socialøkonomi som udviklingsmetode.

#### *Indikator*

Etablering af et læringsmiljø på Nørrebro i tæt samarbejde med allerede eksisterende miljøer og virksomheder.

#### *Aktiviteter*

Der skal etableres et læringsmiljø primært for unge med anden etnisk baggrund. Det skal etableres af Københavns Kommune i tæt samarbejde med uddannelsesinstitutioner, frivillige organisationer og virksomheder.

Formålet er at tilbyde de unge et læringsmiljø, hvor de kan tilegne sig viden, kompetencer og blive inspireret til f.eks. at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Desuden skal der ske en opsamling af konkret viden og erfaring med socialøkonomi som metode.

#### *Økonomi*

Initiativet forventes at koste 3 mio. kr. til etablering og drift i en 2-årig periode og forsøges finansieret via budgetaftalen for 2011.

### **Tiltrække og fastholde expats/udenlandske studerende samt virksomheder**

#### *Resultatmål*

København skal blive bedre til at tiltrække og fastholde expats/udenlandske studerende samt virksomheder

Mange expats og udenlandske studerende forlader Danmark efter kort ophold. Undersøgelser viser, at 72 % af expats forlader landet, fordi deres ægtefælle eller familie ikke falder til.

Det er et tab for København, da udenlandske specialister og vidensmedarbejdere skaber øget produktivitet, innovation og export, hvilket igen skaber vækst og flere arbejdspladser i byen.

Den inkluderende faktor er en stor udfordring for tiltrækning af udenlandske virksomheder. Der er behov for hjælp til at etablere virksomhed, at finde jobmuligheder for medfølgende ægte-fæller i andre virksomheder samt sikre social integration i det danske samfund.

#### *Indikator*

Overordnet er målet at sikre en mere effektiv service samt forbedret og smidigere gennemgang af de formelle myndighedsprocedurer. Indikatorerne er:

- en øget tilfredshed blandt aftagere/storbrugere af udenlandsk vidensarbejdere i hovedstaden ift. service
- at CPH International Service guider og henviser til andre aktører på den engelsksproget webportal.
- at trafikken på CPH International Service's website øges med 50%.
- oprettelsen af dialogforum med relevante eksterne aktører, der beskæftiger sig med udenlandske vidensarbejdere direkte eller indirekte.

#### *Aktiviteter*

Økonomiudvalget forventer at igangsætte følgende aktiviteter:

- Etablering af internationale skoler.
- Fortsat drift af CPH International Service, herunder fastholdelse af velkomst-arrangementer for expats og studerende.
- Etablering af internationalt kollegium.
- Tilslutning til det samlede regionale brand COPENhagen.
- At vidensarbejdere fra EU/EØS-landene, som indrejser i KK tilbydes én fysisk indgang ift relevante offentlige myndigheder i form af One Stop Shop Copenhagen.
- Én KK-webindgang til information på engelsk.

#### *Økonomi*

Initiativet forventes at koste i alt 3,5 mio. kr. og forsøges finansieret via budgetaftalen for 2011:

- 2,0 mio. kr. årligt til drift af CPH International Service.
- Engangstilskud på 1 mio. kr. til forundersøgelse samt arkitektkonkurrence om internationalt kollegium.
- 0,5 mio. årligt for medlemskab af brandet COPENhagen.

### **Blanding af boligejere blandt etniske minoriteter**

#### *Resultatmål*

Sikre en blanding af ejere for at styrke en mangfoldig beboersammensætning.

I dag udgør beboere med etnisk minoritetsbaggrund 9 % i ejerboliger, 14 % i privat udlejning, 18 % i andelsboliger og 56 % i almene boliger. Mangfoldigheden skal ikke kun gælde de mest udsatte områder, men i lige så høj grad byens mere ressourcerstærke kvarterer og de nye byudviklingsområder som Ørestaden, Carlsberg og Nordhavn. Derfor arbejder kommunen for at de almene boliger fortsat udgør minimum 20 % af boligudbuddet, og at de almene boliger fordeles i hele byen, så der ikke opstår en delt by.

#### *Indikator*

De almene boliger bygges i hele byen og udgør fortsat minimum 20 % af boligmassen i København.

#### *Aktiviteter*

Implementering af Københavns Kommunes boligstrategi; Vores rummelige hovedstad og Boligpakke II.

#### *Økonomi*

Initiativet forventes ikke at koste noget.

### **Flere beboere i beskæftigelse i udsatte boligområder**

#### *Resultatmål*

Flere beboere i beskæftigelse i udsatte boligområder for at sikre en mangfoldig beboersammensætning

I betragtning af den aktuelle økonomiske lavkonjunktur er der risiko for stigende ledighed, hvilket kan medføre en forøgelse i antallet af ledige disse områder.

#### *Indikator*

En stigende andel af beboere i beskæftigelse i udsatte boligområder.

#### *Aktiviteter*

Indsatsen reguleres med den udlejningsaftale, som er indgået mellem kommunen og de almene boligorganisationer og som udløber med udgangen af 2010. Der er seks boligområder i København, hvor kombineret udlejning kan anvendes.

Udviklingen i beboersammensætningen i de almene bebyggelser følges tæt m.h.t. arbejdsmarkedstilknytning, demografi m.m. Den årlige evaluering omfatter også en analyse af, hvordan de forskellige udlejningstyper påvirker beboersammensætningen i forhold til alder, herkomst, kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister samt modtagere af overførelsesindkomster.

#### *Økonomi*

Initiativet forventes ikke at koste noget.

### **Kommunale arbejdspladser i de udsatte boligområder**

#### *Resultatmål*

Flere kommunale arbejdspladser flyttes ud i de udsatte boligområder

Formålet er fremme funktionsblanding og bedre image til de udsatte boligområder. Funktionsblandingen medvirker til at modvirke lukkede udsatte boligområder ved at skabe kontakt til den omkringliggende by.

#### *Indikator*

Ingen, men udvikles evt. i forbindelse med den strategiske plan for indsatsen, jf. aktiviteter.

#### *Aktiviteter*

Københavns Kommune udarbejder på tværs af de syv forvaltninger en strategi for, at flere kommunale arbejdspladser flyttes til udsatte boligområder. Der udarbejdes herunder en plan for, hvordan kommunen kan tilstræbe, at eksisterende

arbejdspladser bliver placeret i de udsatte boligområder. I planen indgår samtidig et hensyn til rekruttering til kommunale arbejdspladser.

#### *Økonomi*

Initiativet forventes at koste i alt 30.000 kr. og er finansieret via budgetaftalen for 2010.

### **Kommunens medarbejdersammensætning afspejler kommunes arbejdsstyrken**

#### *Resultatmål*

Kommunens medarbejdersammensætning afspejler Københavns Kommunes arbejdsstyrke med hensyn til etnicitet og uddannelsesmønstre.

Formålet er at sikre at der sker en stigning i antallet af etniske minoriteter, som ansættes i stillinger, der modsvarer deres kvalifikationer.

#### *Indikator*

Andelen af ansatte i Københavns Kommune, der har en etnisk minoritetsbaggrund, skal svare til andelen af arbejdsstyrken i København mht. etnicitet og uddannelsesmønstre.

#### *Aktiviteter*

Der skal oprettes 30 Integrations- og Oplæringsstillinger om året i 2010-2012 (BR 09.10.08). Der er ikke endnu blevet truffet en beslutning om, hvorvidt ordningen skal fortsætte efter 2012.

#### *Økonomi*

Der skal afsættes 8,25 mio. kr. om året til lønudgifter samt 100.000 kr. til drift af projektet. Ansættelserne finansieres indenfor forvaltningernes egne rammer. Projektdriften søges finansieret i Økonomiforvaltningen.

### **Fremme elev- og praktikpladser i kommunen**

#### *Resultatmål*

Fremme antallet af elev- og praktikpladser i kommunen.

Formålet er at sikre, at der sker en stigning i antallet af etniske minoriteter som påbegynder en elevuddannelse og får en praktikplads. Det skal bl.a. ske ved at

mindske præstationsgab mellem et- og tosprogede unge i København i højere grad end for kommunerne generelt.

#### *Indikator*

Der skal være skabt 500 ekstra elev og praktikpladser i perioden 2010-2013 (BR 11.03.2010).

#### *Aktiviteter*

Oprettelse af elev- og praktikpladser i de 7 forvaltninger.

#### *Økonomi*

Initiativet vil koste mellem 0-70 mio. kr. Finansieringen af de 226 ekstra pladser i 2010 er allerede tilvejebragt gennem et forhøjet tilskud fra Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER) og budgetlagte midler i 2010.

Udgifterne til de resterende 274 pladser i perioden 2011-2013 forventes at udgøre 0-70 mio. kr. Den store usikkerhed skyldes, at det pt. er uklart, hvorvidt AER også vil give et forhøjet tilskud i 2011.

### **Forebygge og bekæmpe ungdomskriminalitet**

#### *Resultatmål*

Forebygge og bekæmpe ungdomskriminalitet gennem Sikker By Programmet.

Visionen for Sikker By Programmet er at skabe kriminalitetsforebyggende løsninger til københavnernes behov. Den primære målgruppe i programmet er alle unge kriminelle i København. Integrationspolitik er ikke et centralt element i Sikker By indsatsområder og projekter.

Etniske minoriteter er overrepræsenterede i kriminalitetsstatistikken, og derfor støtter Sikker By programmet også de områdebaserede indsatser. Programmet vil derfor have en indirekte effekt på integration og antallet af unge kriminelle med ikke-vestlig baggrund.

#### *Indikator*

- Andelen af 14–25-årige i udsatte boligområder, der sigtes for personfarlig kriminalitet, skal falde med 2 % frem mod 2013.
- Minimum 60 % af alle 18-25-årige, som har gennemført kommunens exitforløb, er inden for en periode på 2 år efter forløbets afslutning ikke dømt for alvorlig eller personfarlig kriminalitet.

#### *Aktiviteter*

Aktiviteter i Sikker By Programmet, som har de unge kriminelle som primær målgruppe.

#### *Økonomi*

Den samlede Sikker By pakke rummer ønsker om 77 nye initiativer for ca. 63 mio. Beløbet kan findes ved 1) omprioritering inden for de enkelte forvaltningsområder, 2) tilførsel af midler i budgetaftalen for 2011, og 3) afsøgning af mulighederne for ekstern finansiering via fonde, puljer samt ved indgåelse af partnerskabsaftaler.

BESKÆFTIGELSE-  
OG  
INTEGRATIONS  
UDVALGETS  
HANDLEPLAN  
FOR  
INTEGRATIONS  
POLITIKKEN

## Udfordringer

Integrationen i København har siden 2006 været positiv på en række områder. Beskæftigelsesudviklingen for etniske minoriteter har været positiv, antallet af udsatte boligområder er faldet, og vi har fået bedre styring af integrationen i form af projektbank og integrationsbarometer mv. Men der er fortsat en række udfordringer, der skal adresseres:

- Der er et beskæftigelsesefterslæb blandt etniske minoritetsborgere - særligt kvinder – sammenlignet med etniske danskere.
- I betragtning af krisen er der risiko for stigende ledighed, hvilket også kan medføre en forøgelse i andelen af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet i de udsatte boligområder.
- En lille del af deltagerne i danskuddannelse har store vanskeligheder med at opfylde de krav, der stilles i undervisningen.
- Borgere med etnisk minoritetsbaggrund oplever sig mindre inkluderet og mere diskrimineret end etnisk danske borgere.

## Overordnede målsætninger

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har 3 overordnede målsætninger, som bl.a. skal adressere nogle af de ovenfor nævnte udfordringer:

- Overledigheden blandt etniske minoriteter skal være på max 5,8 procentpoint i 2014.
- Andelen af etniske minoriteter, der føler sig inkluderet, skal stige.
- Andelen af etniske minoriteter, der oplever diskrimination, skal falde

For at indfri de overordnede målsætninger, har Beskæftigelses- og Integrationsudvalget to overordnede indsatsområder, som er 'Bland dig i byen' programmet og beskæftigelsesindsatser. Herunder der er en 5 konkrete indsatser:

'Bland dig i byen' programmet

1. Bekæmpe diskrimination og styrke ligebehandling
2. Styrke oplevelsen af inklusion

## Beskæftigelsesindsatser

3. Styrket målrettet danskuddannelse
4. Styrket indsats ift. udsatte boligområder og beskæftigelse
5. Brug af virksomhedsindsats

Beskæftigelsesindsatsen retter sig både mod kommunens ansatte såvel som kommunes ledige borgere. Begge overordnede indsatsområder skal løftes i tæt samarbejde med ikke-kommunale aktører – frivillige organisationer, boligforeninger, staten og ikke mindst virksomheder. Nedenfor beskrives indsatserne.

## Bekæmpe diskrimination og styrke ligebehandling

### Resultatmål

Andelen af etniske minoriteter, der oplever diskrimination, skal falde.

Faktisk og oplevet diskrimination skal bekæmpes og ligebehandling skal fremmes. I dag er der en stor andel af københavnere, som bliver diskrimineret, og som derfor ikke har samme muligheder som andre. Dertil kommer, at der er københavnere, som føler sig diskrimineret. Denne oplevelse af ulighed svækker denne gruppes vilje, evne og mulighed til medborgerskab. Derfor er det centralt for integrationsindsatsen at bekæmpe diskrimination og fremme ligebehandling.

### Aktiviteter

For at indfri denne målsætning skal indsatsen have følgende fokus:

- At Københavns Kommune som serviceinstitution og arbejdsplads giver alle lige muligheder ved at behandle borgere forskelligt og ikke ens. Det skal bl.a. ske ved at sikre interkulturelle kompetencer blandt kommunens ansatte og sikre ligebehandling i alle kommunens serviceydelser, så vi understøtter den enkelte københavnere evne og muligheder.
- At diskriminerede københavnere oplever, at kommunen tager deres oplevelser alvorligt og er i stand til at håndtere dem professionelt

- At de diskriminerende oplever en koordineret indsats mellem myndigheder og NGO'er, som er i stand til at slå ned på diskrimination i København
- At københavnere bliver i stand til at skelne mellem reel diskrimination og oplevelsen af diskrimination (som ikke er det)
- At implementere kommunens kommunikationsstrategi for etniske minoriteter, herunder velkomstsiltte og velkomstpjecer, filmstreams på forskellige sprog for nye borgere, som hjælper dem med at manøvrere sig rundt i byen og i de offentlige servicetilbud.

## Økonomi

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen forventer, at en del af indsatsen vil kunne gennemføres indenfor egen ramme, men at en fuld implementering forudsætter yderligere ressourcer tilført via budgetdrøftelser om kommunens samlede økonomi.

## Styrke oplevelsen af inklusion

### Resultatmål

Andelen af etniske minoriteter, der føler sig inkluderet, skal stige.

Inklusion forstås i Københavns Integrationspolitik som opfattelsen af tilknytning til det omgivende samfund, dvs. som graden af oplevet tillid, fællesskab og indflydelse. Inklusion forstås som den del af integrationspolitikken, der berører værdier, møde og relationer mellem forskellige grupper i byen.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget mener, at det er en forudsætning for at nå de øvrige mål, at københavnere oplever, at de hører til, føler sig anerkendt og inkluderet i København og har lyst og evne til at blande sig i byen. Det er det, vi kalder den interkulturelle integration. Det handler om at skabe aktivt medborgerskab og medansvar for byens udvikling.

### Aktiviteter

- fremme relationer mellem børn, forældre, naboer og københavnere generelt for at styrke integrationen og skabe en tryk by præget af kendskab, forståelse og tolerance blandt byens borgere.

- styrke partnerskaber og netværk med erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, boligforeninger, faglige og frivillige foreninger og medier
- styrke etniske minoritetsborgeres repræsentation i byen, fx i bestyrelser, politiske organer m.v.
- kapacitetsopbygning af minoritetsforeninger og lokalsamfund
- styrkelse af brug af interkulturelle dialogredskaber
- aktiv deltagelse i Interkulturel Bynetværk og udbygning af erfaringsudvekslingen under Eurocities
- fortsat styrke inklusionsfremmende aktiviteter som fx Hotspace og projekter i forlængelse af Vi KBH\*R\* kampagnen.

#### *Økonomi*

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen forventer, at en del af indsatsen vil kunne gennemføres indenfor egen ramme, men at en fuld implementering forudsætter yderligere ressourcer tilført via budgetdrøftelser om kommunens samlede økonomi.

#### **Styrket målrettet danskuddannelse**

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har ansvaret for danskuddannelsesområdet. Et område som i vid udstrækning er lovreguleret og som er velfungerende med hurtige gennemførelshastigheder sammenlignet med landsgennemsnit.

#### *Resultatmål*

Øget gennemførelse af danskuddannelse også for kursister med svage forudsætninger.

Danskuddannelse skal sikre målgruppen for integrationspolitikken lige muligheder i forhold til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet. Målet forventes indfriet ved at de enkelte udbydere af danskuddannelse har et øget incitament til at få kursister til at gennemføre påbegyndt danskundervisning i medfør af lovgivningen om delte modultakster - samt ved at tilbyde alternative undervisningsmetoder til udvalgte grupper. Endvidere er der fokus på at arbejde mere fleksibelt med kombinationen af sprog- og beskæftigelsestilbud.

I relation til beskæftigelsesindsatsen skal ledige med sprogvanskeligheder kompenseres med henblik på at kunne deltage i ordinære beskæftigelsesforløb.

#### *Aktiviteter*

- Der tilbydes modersmålsstøttet danskuddannelse til de mest relevante grupper blandt de største modersmålsgrupper på Danskuddannelse 1.
- Der tilbydes udvidet vejledning til københavnere, der deltager i danskuddannelse på kommunens sprogskoler.
- Der gennemføres yderligere mindst 500 kombinationsforløb med sprogundervisning årligt frem mod udgangen af 2014.

#### *Økonomi*

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen forventer, at udvalgets handleplan for integration kan realiseres inden for udvalgets eksisterende budget.

#### **Styrket indsats ift. udsatte boligområder og beskæftigelse**

##### *Resultatmål*

Overledigheden blandt etniske minoriteter skal være på max 5,8 procentpoint i 2014.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget vil fortsat have et særligt fokus på at reducere antallet af kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere i de udsatte boligområder. Derfor er der følgende to delmål:

- Rettidighedsprocenten for indvandrere og efterkommere med ikke vestlig baggrund bosat i et udvalgt boligområde skal være på mindst 95 pct.
- Der skal i 2014 være en højere aktivegrad for personer bosat i et udvalgt boligområde end i 2010.

#### *Aktiviteter*

Andre sammenlignelige kommuner som f.eks. Århus og Odense har haft gode erfaringer med særlige indsatser målrettet specifikke målgrupper. Derfor etableres følgende:

- Der afprøves og indsamles erfaringer med skræddersyede beskæftigelsesindsatser over for særligt marginaliserede målgrupper.

Sådanne projekter tager afsæt i kulturmødet og afklarer herfra den enkeltes ressourcer og jobmuligheder. Konkret arbejder denne type projekter med formidling af job, afklaring af forskellige barrierer for jobfastholdelse, gennemfører relevant jobbrettet undervisning i f.eks. rengøring, dansk arbejdsplads kultur og danskundervisning m.v.

#### *Økonomi*

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen forventer, at udvalgets handleplan for integration kan realiseres inden for de rammer, som er aftalt med beskæftigelsesaftalen for 2011.

#### **Brug af virksomhedsindsats**

Det er Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets opfattelse, at der for nogle ledige opnås den bedste effekt på beskæftigelsen opnås, når de ledig kommer ud og møder virkeligheden på virksomhederne og der får skabt robuste netværk.

#### *Aktiviteter*

Der skal fortsat anvendes praktik og løntilskud hos private virksomheder, samt ske udnyttelse af den offentlige jobtræningskvote, som forudsat i ungepakken. Det er et krav i job- og beskæftigelsescentrenes resultatkontrakter med centralforvaltningen, at de i stigende grad skal anvende virksomhedsplaceringer. Der skal desuden arbejdes videre med modeller, hvor virksomhedsplaceringen kombineres med opkvalificering og uddannelse.

#### *Økonomi*

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen forventer, at udvalgets handleplan for integration kan realiseres inden for de rammer, som er aftalt med beskæftigelsesaftalen for 2011.



# **BLANDIG I BYEN**

**KØBENHAVNS KOMMUNE**

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen